

Ikitaabo kyo'muleevi Danyeri Indangiriro

Danyeri âli riiri muleevi mwemeera imbere lya Rurema. Kundu abagoma bakagira mbu bamúhubiise, haliko, anagenderera ukukolera Rurema wage. Ne'kyanya akalashwa mu kishimo kye'ndare, Rurema anamúlanga. Kiri na'biira baage bashatu, Rurema anabalanga mu kiberekaana kyo'muliro.

Kino kitaabo kiyerekiini amabone, ngiisi kwe'bihugo bingi byâye ki yiji teerana. Haliko ku mbeka, ubwami bwa Rurema bwo bugaahima byoshi.

Muziizi muguma gwi'sikamiro, guli mu Danyeri 10.12: «Uyo muganda anashubi mbwira: “E Danyeri! Utayobohe! Hakola ikyanya, ho ukatondeerera ukuhuuna Rurema kwo akuheereze ubwitegeereze, wanayibiika haashi imbere lyage. Yago mahuuno gaawe, agayuvwiti. Nayija, gira nyiji gashuvya.”»

Íbiri mwo ku bwofi

- a) Ukuyerekana ngiisi kwo Rurema akalanga abandu baage i Babeeri (1-6)
- b) Amabone go'kuyerekana íbigaki yija (7-12)

Danyeri na'baabo mu nyumba ye'bwami

¹ Ikyanya mwami Yoyakimu akahisa imyaka ishata atwaziri ikihugo kye'Buyuda, lyo mwami

Nebukandeneza we'Babeeri akayija mu kaaya ke'Yerusaleemu, ali kuguma na'basirikaani baage, banakasokanana, gira bakagwate. ² Ikyanya akakateera, Nahano anatanga uyo mwami Yoyakimu mu maboko gaage.

Mwami Nebukandeneza, ikyanya akagalukira mu kihugo kyage kye'Babeeri, anatawala ibikolanwa biguma bya mu nyumba ya Rurema, anagendi bisingula mu luheero lwe'mizimu yage.

³ Uyo Nebukandeneza anabwira Hashipenaazi, umwimangizi wa'bakozi baage, kwo agende mu Bahisiraheeri, amúloogeze mwa'batabana mu mbaga za'banalushaagwa, kiri na mu ze'kyami.

⁴ Yabo batabana babe bazira kashembo. Banabe banonosiri bweneene, na beeshu, na bitegeereza. Kwokwo, lyo bakalonge ukukizi kola mu kajumiro. Anakyula kwo bakizi yigirizibwa indeto ya'Bababeeri, halinde balonge ukukizi gisoma, kiri no'kugiyandika.

⁵ Yabo batabana, mwami anakyula kwo bakizi haabwa ku byokulya byage bye'kyami, kiri na ku divaayi. Bâli kwaniini ukuhisa imyaka ishatu, bagweti bagayigirizibwa. Na ha nyuma, banaleetwe mu mikolwa ye'bwami.

⁶ Mu yabo batabana, mwâli riiri Danyeri, na Hananiya, na Mishahaheeri, na Hazariya. Yabo booshi, bâli riiri Bayuda. ⁷ Ulya mukulu wa'bakozi, anabayinika agandi maziina. Danyeri, anamúyinika iziina Beriteshaaza. Hananiya, anaba ye kola Shandaraki. Mishahaheeri, anaba ye kola Meshake. Hazariya naye, anaba ye kola Habedinego.

⁸ Uyo Danyeri, iri akabonaga birya byokulya bye'kyami, ne'yo divaayi, anahiga kwo atagakizi birya kwo, atayiji kengeera ayiyulubaza. Kwokwo, anayinginga ulya mukulu, kwo amúheereze ibindi-bindi byokulya.

⁹ Danyeri, Rurema anamúgira ayemeererwe imbere lyo'yo mwimangizi. ¹⁰ Kundu kwokwo, anamúbwira: «E Danyeri, ngoli yobohiri mwami, nahamwitu. Mukuba, keera akakyula kwo mukizi lya bino byokulya, munakizi nywa na bino binywebwa. Aaho! Mango ayiji bonaga kwa'magala gaawe gataduziri nga ga'biinyu bo muyumiini, si uganzinguliisa itwe!»

¹¹ Yabo Bayuda, ulya mwimangizi anababi-ikira umulaliizi. Kwokwo, Danyeri anagendi múganuza kwokuno: ¹² «E waliha, tuli bakozi baawe. Aaho! Utee hisa isiku ikumi, ugweti ugatuheereza ishogo nzobeera naaho, na'magaloovi. ¹³ Ha nyuma, unatushushaanie na yaba biitu ábagweti bagaalya ibyokulya bye'kyami, ukabuli twa uluhango wenyene.»

¹⁴ Uyo mulaliizi anayemeera, anahisa isiku ikumi, agweti agabageza.

¹⁵ Yizo siku iri zikamala, yabo Baheburaniya kundu bo bâli mu lya ishogo nzobeera, banaboneka kwo bo bakaniri ukuhima abaabo ábâli mu lya ku bye'kyami. ¹⁶ Kyanatuma uyo mulaliizi agashaaza ibyokulya byabo bye'kyami, kiri ne'divaayi, anakizi baheereza ishogo nzobeera.

¹⁷ Yabo batabana kwo bali bana, Rurema anabaheereza ubumenyi, halinde banalanga ukusobanukirwa na'mandiko ga kwingi-kwingi ga'Bababeeri. Na kwakundi, anaheereza

Danyeri ikigabi kyo'kukizi sobaanura amabone ne'birooto bya kwingi-kwingi.

¹⁸ Danyeri na'baabo, iri bakahisagya irya myaka ishatu bagweti bagaasoma, ulya mwimangizi wa'bakozi anabatwala imbere lya Nebukandeneza. ¹⁹ Ne'kyanya mwami akabaganuuzza, ndaaye gundi ye akabona úshushiini na Danyeri, na Hananiya, na Mishaheeri, na Hazariya. Kyanatuma yabo batabana bagabiikwa kwo bakizi kolera mwami.

²⁰ Uyo mwami, ikyanya akababuuzza, gira amenye ngiisi kwo bali no'bwitegeereze, na kwo basobanukiirwi, anayibonera kwo bo bahimiri abaabo booshi ubugira ikumi. Bâli himiri kiri na'banamaleere, na'balaguza booshi ba mu butwali bwage.

²¹ Kwokwo, Danyeri anakizi kola mu kajumiro, halinde ukuhisa ku mwaka gwa mbere gwa mwami Kiiro.

2

Mwami Nebukandeneza aloota

¹ Ikyanya mwami Nebukandeneza akahisa imyaka ibiri atwaziri, analoota ibirooto. Yibyo birooto, byanamúshengula bweneene, halinde atanaki toola iro. ² Kwokwo, anatumira abanamaleere, na'bafumu, na'balozzi, na'banabwenge be'ndonde, gira bayiji múbwira umugeeza gwabyo. Yabo booshi, iri bakayiji yimanga imbere lyage, ³ anababwira: «Ibirooto byo nalootaga, byanjengula ngana-ngana! Aaho! Ndoziizi nimenye umugeeza gwabyo.»

⁴ Yabo banabwenge be'ndonde banamúshuvya mu ndeto ye'kiharaamu kwokuno: «E mwami, ulame imyaka ne'myakuula! Twe tuli bakozi baawe. Aaho! Yibyoro birooto, utulotololere byo, gira tukubwire umugeeza gwabyo.»

⁵ Mwami anabashuvya: «Keera nahiga! Iri mutangambwira ibirooto byani, kiri no'mugeeza gwabyo, mugayami singulwa bitolo-bitolo. Ne'nyumba ziinyu, zinahongolwe! ⁶ Haliko, iri mwangambwira byo, kuguma no'mugeeza gwabyo, ngamùheereza indengu za kahebua, namùsimbahiise. Aahago! Yibyoro birooto, mubimmenyee ngana, kuguma no'mugeeza gwabyo!»

⁷ Nabo, ti: «E waliha, tuli bakozi baawe. Utulotololere byo, maashi, lyo tukubwira umugeeza gwabyo.»

⁸ Mwami anabashavurira kwokuno: «Ka mutakoli yuvwiti ngiisi kwo keera nahiga? Mbwini naaho kwo muloziizi ukuyiyushuulira ikihe. ⁹ Aahago! Iri mutangambwira byo, mugalonga ikihano. Nabona kwo mukoli lagiini, kwo mumbeeshe, mu kulindirira kwo ngeeka yiri igambo ligahinduka. Nanga! Mumbwirage ngiisi kwo naloota, lyo ngaamenya kwo mushobwiri ukumbwira no'mugeeza gwabyo.»

¹⁰ Yabo banabwenge be'ndonde nabo, ti: «Yibyoro ugweti ugatuhuunaga, mu mahanga gooshi, ndaaye mundu úshobwiri ukubigira! Ndaanaye mwami úkahuuna igambo mwene yiri, kundu angaba ali kikalage, anabe ali mukulu bweneene! Igambo mwene yiryo, ndaaye úzindi libuuza mu banamaleere, kandi

iri mu bafumu, kandi iri mu banabwenge be'ndonde. ¹¹ E muhaanyi! Yiri igambo, ndaaye úlishobwiri, ítali mizimu naaho, itanatuuziri mu kati kiitu.»

¹² Lirya ishuvyo lyabo, lyanaraakaza mwami bweneene, anayami kyula kwa'bitegeereza booshi ba mu kihugo kyage bayami minikwa.

¹³ Mwami mbu akyulage kwokwo, banagendi looza abitegeereza booshi. Banagendi looza kiri na Danyeri na'baabo, gira nabo bayitwe.

Danyeri ayigulirwa ibirooto

¹⁴ Mwami âli hiiti umwimangizi wa'balaliizi be'bwami, iziina lyage ye Haryoki. Uyo Haryoki, mbu abwirwe kwo agendi yita abitegeereza be'Babeeri, Danyeri anamúganuuza ku bwitegeereze, mu kati ko'bwitonde kwokuno: ¹⁵ «E waliha, kituma kiki mwami abiika ulubaaja lukayu kwoku?» Haryoki anasobanurira Danyeri ngiisi kwo bikaba. ¹⁶ Uyo Danyeri ayami kwabadukira imunda mwami, anamúyinginga kwo amúheereze ikyanya kirebe, halinde alonge ubulyo bwo'kumúbwira umugeeza gwe'birooto byage.

¹⁷ Danyeri anagalukira mu mwage, anaganuulira Hananiya, na Mishahaeri, na Hazariya ngiisi ibyakoleka. ¹⁸ Anabayinginga kwo bahuune Rurema úli mwi'gulu, gira abayuvwirwe indengeerwa, halinde anamúbishulire umugeeza gwe'birooto, kundu gwâli mu kam-bishwa. Kwokwo, lyo batayitirwa kuguma na'baabo bitegeereza be'Babeeri.

19 Lyeryo ngana mu bushigi, Danyeri anabona amabone. Mu kati kaago, anayigulirwa kalya kambishwa. Iri akaba keera akagabona, anayivuga Rurema úli mwi'gulu, ²⁰ ti:

«Tukizi huuza iziina lya Rurema, halinde imyaka ne'myakuula!

Mukuba, ye mwene ubwitegeereze no'buhagarusi.

21 Ye mu handulaga ikikamo ne'mbondó.

Ye mu lyosa abaami baguma, anashubi yimika abandi.

Ngiisi ábahiiti ubwitegeereze, ali mu bayushuulira ubundi.

Na ábasobanukiirwi, ali mu bayushuulira ubulenga.

22 Íbiri mu kihulu, binabe biki bishirwi, abiyijiyiji byoshi.

Na kundu bibishamiri mu bumbishwa, haliko, ayamiri ali mu bibishuula.

Mukuba, yenyene atuuziri mu mulengeerwe.

23 «E Rurema wa bashokuluza baani!

Nakutangira kongwa. Ee! Ngweti ngakuhuuza.

Mukuba, keera wambeereza ubwitegeereze no'buhagarusi.

Ngiisi byo tushuba mu kuhuuna, keera wabimmenyeesa.

Ee! Keera watumenyeesa ibirooto bya mwami!»

Danyeri adeta umugeeza gwe'birooto

24 Kwokwo, Danyeri anagendera Haryoki, ulya úwâli hangwirwi kwo aminike abitegeereza

be'Babeeri, anamúbwira: «E waliha, mu balya bitegeereza be'Babeeri, hatagirage ye ugayita! Si undwale imunda mwami, gira ngendi múbwira umugeeza gwe'birooto byage.»

²⁵ Lyeryo, Haryoki anayami twala Danyeri imunda mwami. Ne'ri bakahikaga, anamúbwira: «E mwami, mu birya binyamahanga bye'Buyuda, nalonga mwo'yu mundu muguma, anashobwiri ukukubwira umugeeza gwe'birooto byawe!»

²⁶ Mwami anabuuza Danyeri (ne'lindi iziina lyage, Beriteshaaza) kwokuno: «Ewe! Birya birooto byani, ka wangahasha ukumbwira byo, kuguma no'mugeeza gwabyo?»

²⁷ Danyeri, ti: «E mwami, amagambo mwene yago, ndaaye mundu úshobwiri ukukulimbu-ulira go, baba bitegeereza, kandi iri balaguza, kandi iri banamaleere, kandi iri ábali mu banda imbuko. ²⁸ E mwami! Rurema alyagagi hi'gulu lya byoshi. Yehe ye mu bishuula íbishubi bishamiri. Ye na keera úwakuyereka íbigakoleka mu siku ízigayija. Birya birooto byawe, na'mabone gaawe, byo byebino:

²⁹ «E mwami, ku kyanya ushubi gwejiiri, wanaloota hi'gulu lya íbigaki koleka. Ee! Rurema, ulya úgweti úgamenyeesania utumbishwa, keera akuyereka íbigaki yija. ³⁰ Kiri na naani, keera nabinyigulirwa. Kutali kudetaga mbu bwo nie mwitegeereza ukuhima abandi booshi. Si nabiyigulirwa naaho, gira lyo ulonga ukumenya umugeeza gwe'birooto byawe, ngiisi kwo bikalenga mwi'twe lyawe.

³¹ «E mwami, mu birooto byawe, ukabona kwe'mbere lyawe hayimaaziri nangungubanga wo'mugisi. Yugwo mugisi, gwâli langashi-ini bweneene. Gwanâli riiri gwa'kahebuuza, gwanâli kizi teerana ikyoba! ³² Itwe lyagwo, likatulwa mu nooro muguuhya. Ikifuba kyagwo, kuguma na'maboko, bikatulwa mu har-ija. Ibunda lyagwo, kuguma ne'biberu, bikatulwa mu miringa. ³³ Amagulu gaagwo, gakatulwa mu byuma. Ne'shando zaagwo, zâli gizirwi mu byuma ibibushirwi mwi'bumba.

³⁴ «E mwami, ku kyanya wâli gweti ugalangi-iza, ibuye lyanayikuula lyonyene, buzira mundu wo'kulihuma kwo. Yiryo ibuye lyanayiji yitimba ku magulu ga yugwo mugisi, kwo gukatulwa mu byuma na mwi'bumba. Yago magulu ganavunguka-vunguka. ³⁵ Lyeryo, yiby byuma, na yiryo ibumba, ne'yo miringa, ne'yo har-ija, ne'yo nooro, byoshi byanavunguka-vunguka. Byanaboneka nga byula ibiri ha kiyeruuliro ku kyanya kye'kikamo. Imbuusi yanayija, yanabiyehuula. Hatanasigala kiri ne'hikoojoka. Halikago, lirya ibuye lyohe, lyanagangaala, lyanaba mugazi muhamu bweneene, halinde lyanakwira mu mahanga gooshi.

³⁶ «E mwami, ibirooto byo waloota, byo byebyo. Na buno, namu kubwira umugeeza gwabyo. ³⁷ Wehe, we mwami úli hi'gulu lya'baami! Rurema keera akakuheereza ubwami, no'bushobozi, no'bukalage, no'bulangashane. ³⁸ Keera anakusikiiriza ubushobozi hi'gulu lya'bandu, na hi'gulu

lye'nyamiishwa, na hi'gulu lyo'tunyuni. Yibyo byoshi, ngiisi ho bituuziri, keera akakugira ube mutwali wabyo byoshi! Aaho! Lirya itwe írikatulwa mu nooro, we wehe.

³⁹ «Ha nyuma lyawe, hagayimikwa ubundi bwami. Yubwo bundi, butagaaba bukulu, ngo'bwe'mwawe. Ha nyuma kandi, hagaboneka ubwami bwa kashatu, buganashushaanibwa ne'miringa. Na mwami wabwo, ye gaaba mutwali wa'mahanga gooshi.

⁴⁰ «Ha nyuma kandi, hagayima umwami wa kana. Uyo, agasikama nga kyuma. Ee! Nga kwe'byuma biri mu bera-bera byoshi, binabija-jagule, kwo na kwokwo, agaabera abaabo booshi ábakamútanga, anabajagule-jajagule.

⁴¹ «Ishando na'mano ga gulya mugisi, ukabona ngiisi kwo byáli gizirwi mu byuma íbibushirwi mwi'bumba. Kwo na kwokwo, yubwo bwami bugagabulikana. Bugaaba ne'misi migerwa, nga kyuma kifushe mwi'bumba.

⁴² «Amano gaagwo, gáli bushirwi mwi'bumba ne'byuma. Kwo na kwokwo, yubwo bwami bugaaba mwo'bushobozi, bunabe kwakundi mwo'bukaholwe. ⁴³ Nga ngiisi kwo ukabona ikyuma kibushiini ni'bumba, kwo na kwokwo abaami nabo bagabushaana, mu kukizi yangira mu bandu be'gindi milala. Kundu kwokwo, bitagaaziga kwo babe bo baguma. Mukuba, kiri ne'kyuma nakyó kitangabushaana ni'bumba.

⁴⁴ «Ku kyanya kya yabo baami, Rurema úli mwi'gulu, agayimika ubwami úbutáye minikwe, butanáye haabwe abandi-bandi bandu. Si galya gandi maami gooshi, bugagavungula. Ubwami

bwa Rurema naaho, bwo bugayama ho imyaka ne'myakuula!

⁴⁵ «E mwami, ukayibonera ibuye írikakuulika ku mugazi, si ndaaye mundu úkalihuma kwo. Yiryo ibuye, lyo likahooja-hooja gulya mugisi úgukagirwa mu byuma, na mu miringa, na mwi'bumba, na mu harija, na mu nooro. Rurema úli hi'gulu lya byoshi, ye kakuyereka íbyâye koleke mu siku ízâye yije. Kwokwo ngana, yibi birooto biri byo'kuli, wanganayemeera umugeeza gwabyo.»

Danyeri ahembwa

⁴⁶ Mwami Nebukandeneza, mbu ayuvwagwe kwokwo, anagwa buubi imbere lya Danyeri, iri anamúgingika. Anakyula kwo Danyeri atan-girwe amatuulo, banamúyokeere no'mubadu.

⁴⁷ Mwami anabwira Danyeri: «Ku kasiisa, Rurema wawe alyagagi hi'gulu lya'baabo booshi. Ye na Nahano hi'gulu lya'baami booshi. Kundu utumbishwa tushubi bishamiri, haliko ye mu kizi tubishuula. Yaka kambishwa kaani, ye wakushoboleesa ukukasobanura!»

⁴⁸ Ha nyuma, mwami Nebukandeneza anangingika Danyeri bweneene, anamúkuza abe mukulu, anamúheereza ne'ndengu nyingi ze'kishingo. Anamúyimika abe mutwali we'kihugo kyage kyoshi kye'Babeeri. Na kwakundi, anamúyimika, abe mukulu wa'bitegeereza baage booshi.

⁴⁹ Ikyanya Danyeri akahuunaga mwami, mwami anabiika Shandaraki, na Meshake, na Habedinego, bakizi yimangira imikolwa yoshi

ya mu kihugo kye'Babeeri. Haliko Danyeri yehe, anasigala yaho i bwami.

3

Nbukandeneza ayimangika umugisi

¹ Ha nyuma, mwami Nebukandeneza anatuli-isa nangungubanga wo'mugisi mu nooro. Iki-mango kya yugwo mugisi, zâli meetere makumi gabiri na zirinda. No'buhamu, zâli meetere zishatu. Yugwo mugisi, anagutereka mu nde-keera ye'Duura, mu poroveesi ye'Babeeri.

² Uyo mwami anatumira abakulu ba mu poroveesi zaage zooshi, kwo bayije: abat-wali, na baguvuruneeri, na'bahanuuzi, na ábali mu langa ibihinda byo'twaya, na'batwi be'maaja, na'bahambuuzi, kuguma na'bandi bakulu booshi. Mwami âli loziizi kwo bay-iji shambaalira ulusiku lwo'kuyimika umugisi gwage. ³ Yabo bakulu booshi, iri bakayijaga, banakuumana, banayimanga imbere lyo'mugisi.

⁴ Haaho, indesi nguma yanabamenyeesa kwi'zu lihamu kwokuno: «E bandu be'milala yoshi, na'ba'mahanga gooshi, na'be'ndeto zooshi! Muyuvwirize ngiisi kwo mwami Nebukandeneza akyula. ⁵ Mugayuvwa izu lye'kibuga, na lyo'muteera-teera, na lye'kinubi, na lye'nzeeze, na lya'kashamba, kuguma na ge'bindi bikolanwa bye'nyimbo. Haaho-haaho, mukayami gwa buubi, munayikumbe yugu mugisi gwe'nooro. ⁶ Na ngiisi útagaagwa buubi imbere lyagwo mbu aguyikumbe, yehe agaalashwa mwi'bengesheeshe lyo'muliro!»

7 Yabo bandu, mbu bayuvwagwe izu lye'kibuga, na lyo'muteera-teera, na lye'kinubi, na lye'nzeeze, na lya'kashamba, kuguma na ge'bindi bikolanwa bye'nyimbo, booshi banayami gwa buubi imbere lyo'mugisi, banaguyikumba.

Abiira ba Danyeri balegwa

8 Ku yikyo kyanya, baguma mu banabwenge be'ndonde, banayija imbere lya mwami Nebukandeneza, gira balegeereze Abayahudi, 9 ti: «E mwami, ulame imyaka ne'myakuula!

10 Keera ukakyula kwo ngiisi mundu, ikyanya agayuvwa kwi'zu lye'bikolanwa bye'nyimbo lyatondeera, akwaniini ayami gwa buubi, anayikumbe yugu mugisi úgwatulwa mu nooro.

11 Wanadeta kwo ngiisi útagaagwa buubi mbu aguyikumbe, akwaniini ayami lashwa mwi'bengesheeshe lyo'muliro.

12 «Aaho! Halyagagi Abayahudi baguma bo ukatoola, kwo bakizi yimangira akaaya ke'Babeeri. Amaziina gaabo, hali Shandaraki, na Meshake, na Habedinego. E mwami! Yabo bandu batagweti bagatwaza ulubaaja lwawe. Mukuba, keera bakalahira ukukizi kolera umugisi gwawe. Kiri ne'kyanya ukatereka gulya mugisi gwe'nooro, batanagutwaza!»

13 Mwami Nebukandeneza, mbu ayuvwagwe kwokwo, anashavura ngana-ngana! Anatuma kwo Shandaraki, na Meshake, na Habedinego baleetwe imbere lyage.

14 Ne'ri bakahikaga, anababuza: «Ka biri ukuli, kwo mutagweti mugakolera imigisi yani?»

Kiri na gulya mugisi gwe'nooro gwo n'gatereka, ka biri ukuli kwo mutagweti mugagutwaza? ¹⁵ Lolagi! Mango leero mwayuvwa izu lye'kibuga, na lyo'muteera-teera, na lye'kinubi, na lye'nzeeze, na lya'kashamba, kuguma na ge'bindi bikolanwa bye'nyimbo, haaho-haaho, mukayami gwa buubi mu kuguyikumba. Ne'ri mwangalahira, mugayami lashwa mu kiberekaana kyo'muliro. Aahago! Ka hakiri ugundi úli mu yikumbwa, úgamùkiza mu maboko gaani?»

¹⁶ Shandaraki, na Meshake, na Habedinego, banamúshuvya kwokuno: «E mwami, mu yaga magambo gooshi, twehe ndaalyo twangayibulanira kwo. ¹⁷ Tugweti tugakolera Rurema. Ne'ri twangakabulwa mu kiberekaana kyo'muliro, ali no'bushobozi bwo'kutukiza mwo, anatubangatuule mu maboko gaawe. ¹⁸ Na kundu atan-gatukiza, e mwami! Tuloziizi umenyage bwija, kwo twehe tutangakolera imigisi yawe. Kiri na gulya mugisi gwe'nooro gwo watereka, tutan-gaguyikumba!»

Abiira ba Danyeri bahanwa

¹⁹ Lirya ishuvyo lya Shandaraki, na Meshake, na Habedinego, mwami Nebukandeneza mbu aliyuvwe, anashavura bweneene, anabazizibalira! Anayami kyula kwo gulya muliro guyasibwe, halinde guyake bweneene ubugira kalinda. ²⁰ Anahanguulaga ibikalage biguma mu basirikaani baage, kwo bakone Shandaraki, na Meshake, na Habedinego, banalashwe mu muliro.

21 Yibyo bikalage byanabakona, baki yambiiti amakanju, ne'mijwangi, no'mulondo gwo'kusoosa mwi'twe, ne'bindi byambalwa. Banayami balasha mu muliro. 22 Uyo mwami, bwo akaraakara bweneene, kyanatuma yikyo kiberekaana kyo'muliro kyâli koli yasiri ngana-ngana! Imbigi zâli kola mu yigwima-gwima, gwi-gwi! Yabo basirikaani, mbu batibulirage balya Shandaraki, na Meshake, na Habedinego mu muliro, imbigi zaagwo zanayami bashamula, zanayami bayita. 23 Ku yikyo kyanya Shandaraki, na Meshake, na Habedinego, bakalashwa mu muliro, bâli ki konirwi.

24 Mwami Nebukandeneza, mbu alangiizagye mu muliro, anasoomerwa ngana, anayami guruka, anabuuza abahanuuzi baage kwokuno: «Balya bandu bo twakonaga, ka batashuba bandu bashatu?» Abagingi baage, ti: «Ee mwami, kwokwo!»

25 Naye, ti: «Aahago! Si ngoli bwini mwa'bandu bana ábagweti baganooka-nooka. Batanaki konirwi. Na gulya muliro, gutagweti gugabayokya. No'liira wa kana, ashushiini no'mwana wa bamungu!»

Imisore yashwekuulwa

26 Mwami Nebukandeneza anayegeeraga ha kanwa ka yikyo kiberekaana kyo'muliro, anayamiza kwokuno: «E Shandaraki, na Meshake, na Habedinego, mwe bakozi ba Rurema úli hi'gulu lya byoshi! Huluki, muyijage hano!» Lyeryo, banayami kondooka mwo.

27 Haaho, abatwali banabazunguluka, kuguma na'batungwa, na baguvuruneeri, na'bagingi be'bwami. Ne'ri bakabalolaga kwo, banabona kwo ndaakwo umuliro gwabagira. Kiri ne'mishaku itakahiira. Ne'mirondo yabo, itakababuka, kandi iri ibaya lyo'muliro ndaalyo bakayuvwa ku magala gaabo.

28 Kwokwo, Nebukandeneza anadeta: «Rurema wa Shandaraki, na Meshake, na Habedinego, akizi huuzibwa! Mukuba, bali bakozi baage, banagweti bagamúbiika kwo'mulangaaliro. Kyo kitumiri atuma umuganda wage, ayiji bakiza. Kundu n'gabiika ulubaaja, halikago banalahira ukulusimbaha. Basiimiri naaho kwo bakizi yikumba Rurema nirizina. Na ho bangayikumba ibindi íbiri mu yikumbwa, bâli riiri ibiringiini ukutanga amatwe gaabo hi'gulu lyage.

29 «Ku yukwo, nabiikaga yulu lubaaja imwa'bandu ba ngiisi mulala, na'ba ngiisi ndeto. Ngiisi ábagatuka Rurema wa Shandaraki, na Meshake, na Habedinego, bakwaniini bayami tolwa bitolo-bitolo. Ne'nyumba zaabo zinahongolwe. Ndaaye gundi wo'kuyikumbwa úwangakiza mwene yuku.»

30 Haaho, mwami anakuza Shandaraki, na Meshake, na Habedinego, anabagingika mu butwali bwage mu poroveesi ye'Babeeri.

Mwami Nebukandeneza ashubi loota

31 Niehe mwami Nebukandeneza, nie namùtumira iyi ndumwa, mwe bandu ba mu milala yoshi, na'ba'mahanga gooshi, na'be'ndeto

zooshi. Nziimiri kwo mukizi genduukirwa mu kati ka byoshi.

³² Keera nabona kwo buli bwija nimùmenyeese hi'gulu lye'bisoombeza byo Rurema akangirira, binali bya kahebua. ³³ Ee! Ibisoombeza byage, biri mu ba bihamu bweneene. Binali bya kahebua. Ubwami bwage, bugayama buli ho imyaka ne'myakuula. Ne'kitumbi kyage kyo'bwami, kigayama kiri ho halinde ku bibusi byoshi.

4

Nbukandeneza alonga ikihano

¹ Niehe Nbukandeneza, nâli bwatiiri mu kajumiro. Nâli tuuziri mu mutuula, nanâli kizi genduukirwa.

² Iri n'gaba ngoli gwejiiri, nanaloota ibirooto, nanabona na'mabone. Biryà byoshi, ikyanya bikalenga-lenga mwi'twe lyani, byanandeera ikyoba bweneene! ³ Yibyo birooto, nanatumira abitegereza booshi ba mu kihugo kye'Babeeri, gira bayiji mbwira umugeeza gwabyo.

⁴ Kwokwo, balya banamaleere banayija kuguma na'balozì, na'banabwenge be'ndonde, na ábali mu banda imbuko. Yabo booshi, nanabalotololera birya birooto. Kundu kwokwo, ndaaye kiri no'muguma wabo úkahasha ukumbwira umugeeza gwabyo.

⁵ Iri hakatama, Danyeri anayija imbere lyani. Naye, nanamúlotololera byo. (Uyo Danyeri,

irindi iziina lyage, ye Beriteshaaza, ukukulikirana ni'ziina lyo'muzimu gwani. Emwe! Umumtima gwa íbiri mu yikumbwa gwâli múliiri mwo.)

⁶ Kwokwo, nanamúbwira: «E Beriteshaaza, mu banamaleere, we mukulu. Na nyiji kwo'mutima gwa íbiri mu yikumbwa gukuli mwo. Ndaanabwo bumbishwa úbwangakuyabira. Aaho! Ibirooto byani, byo byebi! Umbwirage umugeeza gwabyo.

⁷ «Ikyanya nâli gwejiiri, n'gabona amabone. Ne'kyanya n'galangiiza, nanabona ingaajamalungu ye'kiti, kimeziri ha kati ke'kihugo. Yikyo kiti, kyâli kila bweneene. ⁸ Emwe! Kyâli hamuusiri ngana-ngana! Amatavi gaakyo gâli kizi hika mu kyanyaanya. Kwokwo, mu mahanga gooshi, bâli kizi kibona. ⁹ Ibyasi byakyo byâli dehiri. Kyanâli tongesiri bweneene, halinde ibitumbwe byakyo byanakizi yigusa amahanga gooshi. Inyamiishwa zâli kizi yiji beera mu kimbehwa kyakyo. No'tunyuni twâli kizi yiji beera mu matavi gaakyo. Yikyo kiti, ibiremwa byoshi byâli kizi kilonga kwe'byokulya.

¹⁰ «Ikyanya nâli gwejiiragi yaho, mu kulola galya mabone, nanalangiiza, nanabona umuganda mweru agweti agajooka ukulyoka mwi'gulu. ¹¹ Uyo muganda anaberangira kwi'zu lihamu kwokuno: “Yiki kiti, ukikubage! Na'matavi gaakyo, gashoosholwe. Ne'byasi bibugumulwe. Ne'bitumbwe bishaabulwe. Inyamiishwa, zipuumuke mwi'dako lyakyo. No'tunyuni, tubalale mu matavi gaakyo.

¹² Halikago, naludakwe yehe, umúlekere i kuzimu kuguma ne'mizi, akizi beera mu byasi bya mu ndalo. Unamúzingire kwo'tubangira twe'byuma, na twe'miringa.

«Uyo naludakwe, mulekage ikimi kya mwi'gulu kikizi múlovya. Anatuule kuguma ne'nyamiishwa mu ndagiriro, gira akizi lya mwe'kishuka. ¹³ Ubwenge bwage bwe'kimundu, buhinduke bube nga bwa nyamiishwa, halinde ukuhisa ku myaka irinda.

¹⁴ «Yiki kihano, abaganda beeru bo bakaki-menyeesa, lya'bandu booshi balonga ukumenya kwo Rurema ye riiri hi'gulu lya byoshi. Bamenye na kwo ye gweti ubushobozi hi'gulu lya'maami gooshi. Ye mu yimika ngiisi ye aloziizi. Ali mu yimika kiri no'mugunda.»

¹⁵ «Nie mwami Nebukandeneza, yiby byo birooto n'galoota. Aahago! We Beriteshaaza, umbwirage umugeeza gwabyo. Mukuba, mu bitegeereza booshi ba mu bwami bwani, ndaaye úshobwiri ukumbwira gwo. Si we wangahasha, bwo'mutima gwa íbiri mu yikumbwa, binali byeru gukuli mwo.»

¹⁶ Uyo Danyeri anamala ikyanya agweti agagangaanwa bweneene! Imitono yage yanamúbuligania. Kwokwo, mwami anamúbwira: «E Beriteshaaza, yibi birooto no'mugeeza gwabyo, bitakushengule.»

Beriteshaaza anamúshuvya: «E nahamwitu, yibi birooto no'mugeeza gwabyo, nga byangabiiri ku bagoma baawe! ¹⁷ Kirya kiti ukabonaga kwo kiri ngaaja-malungu, kinasikamiri. Na'matavi gaakyo gashuumiri

halinde mu kyanyaanya. Abandu ba'mahanga gooshi bali mu kibona. ¹⁸ Ibyasi byakyo bidehiri ngana-ngana, kinatongesiri bweneene! Ne'bitumbwe byakyo, biri mu yigusa ibiremwa byoshi. Inyamiishwa ziri mu kizi beera mu kimbehwa kyakyo. No'tunyuni tuli mu kizi beera mu matawi gaakyo.

¹⁹ «E mwami, kirya kiti, alyagagi wehe. Keera ukakuzibwa, halinde wanagangaala. Ubukulu bwawe, bwâli kizi kuzibwa halinde mwi'gulu. No'butwali bwawe, keera bukamenyeekana mu mahanga gooshi.

²⁰ «E mwami, ukabona umuganda mweru agweti agajooka ukulyoka mwi'gulu, anadeta: “Kino kiti, mukikubage, kinasiriizibwe. Halikago, naludakwe alekerwe i kuzimu kuguma ne'mizi, akizi beera mu byasi bya mu ndalo. Anabe azingiirwi kwo'tubangira twe'byuma na twe'miringa. Uyo naludakwe, umúleke akizi loba ne'kimi kya mwi'gulu. Atuulage kuguma ne'nyamiishwa, halinde ukuhisa ku myaka irinda.”

²¹ «E mwami, umugeeza gwe'birooto byawe, gwo gwogu: Rurema keera akutwira ulubaaja, anali hi'gulu lya byoshi! ²² Ugayimulwa mu bandu, unagendi tuula kuguma ne'nyamiishwa. Ne'yo munda, ugakizi lya ubwasi nga ngaavu. Ikimi kinakizi lyoka mwi'gulu, kinakulovyeye. Ugaahisa imyaka irinda uli kwokwo, halinde unayiji kebukwa kwo Rurema ye riiri hi'gulu lya byoshi. Ye na gweti ubushobozi hi'gulu lya'maami gooshi. Yehe, ali mu yimika ngiisi ye aloziizi.

²³ «Na yulwo lubaaja, mbu nyaludakwe alek-erwe i kuzimu kuguma ne'mizi, kuli kudeta kwe'kyanya ugakebukwa kwo Rurema ye mut-wali, na kwo ali hi'gulu lya byoshi, lyo ugashubi yimikwa. ²⁴ Ku yukwo, e mwami! Yiri ihano lyani, nakuyinginga ulisimbahe. Utwikirage ku byaha byawe, na ku mabi gaawe, we kongwa! Na ngiisi bo wâli kizi libuza, leero ukizi bagirira amiija. Ngeeka wangaki genduukirwa mu but-wali bwawe.»

²⁵ Uyo mwami Nebukandeneza, yibyo byoshi bikamúkoleka kwo.

²⁶ Iri hakalenga mwaka muguma, Nebukandeneza anaba agweti agayihuguusa ku kajumiro kaage mu kaaya ke'Babeeri, ²⁷ iri anayidundulika, ti: «Niehe nie mwami! Ala yaka kaaya ke'Babeeri! Ka ndali nie kakayubaka, gira kabe kaaya kaani kahamu ko ngatuula mwo? N'gakayubaka ku njira yo'buhagarusi bwani. Na'kalimbi kaako, ngizi longa mwo'bulangashane bweneene!»

²⁸ Ulya mwami, mbu ayusagye ukudeta kwokwo, izu lyanalyoka hi'gulu, lyanadeta: «E mwami Nebukandeneza! Iyi ndumwa, we wagitumirwa. Ugiyuvwirizagye! Ubwami bwawe, bwamala. ²⁹ Ukolaga ugayimulwa mu bandu, unagendi tuula mu kishuka kuguma ne'nyamiishwa. Unakizi lya ubwasi nga ngaavu. Ugaahisa imyaka irinda uli kwokwo, halinde unakebukwe kwo Rurema ye riiri hi'gulu lya byoshi. Ye na gweti ubushobozi hi'gulu lya'maami gooshi, anali mu yimika ngiisi ye aloziizi.»

³⁰ Haaho-haaho, liry a igambo lyanayami kolekaga. Ulya mwami anayimulwa mu bandu, anakizi gendi lya ubwasi nga ngaavu. Amagala gaage ganakizi loba ne'kimi ukulyoka mwi'gulu. Umushaku gwage gwanalaaha nga mashala ga nyunda. Ne'nyunu zaage zanalaaha, nga za kanyuni.

Nebukandeneza ahuuza Rurema

³¹ Iyo myaka irinda, iri hakaba keera yalengaga, niehe Nebukandeneza nanalegamira mwi'gulu. Lyeryo, ubwenge bwanashubi ngalukira. Nanayami tanga kongwa imwa Rurema, iri ninamúhuuza. Mukuba, yehe, ye riiri hi'gulu lya byoshi, ye na yamiri ho.

Ubutwali bwage buyamiri ho imyaka ne'myakuula.

No'bwami bwage, bugagenderera ku ngiisi kibusi.

³² Aba mu mahanga gooshi, bali mu boneka nga kindu busha.

Ali mu koleesa ubushobozi bwi'gulu, nga ngiisi kwo aloziizi.

Kwo anali mu koleesa na ábali mu kihugo.

Ndaaye úshobwiri ukuhagana bo naye!

Ndaanaye úwangamúbuuza, mbu: «Ewe! Maki gano wagiraga!»

³³ Ku kyekyo kyanya, ubwenge bwanashubi ngalukira. Rurema anashubi ngingika, anangalulira ubulangashane bwo'bwami bwani, no'bushobozi bwabwo. Abagingi baani, kuguma na'bakulu ba'basirikaani, banayiji ndooza. Nanashubi yingira ku bwami bwani, halinde nanashubi yiji gingikwa ukuhima ubwa mbere.

³⁴ Kwokwo buno, ngola mu huuza Mwami wa mwi'gulu. Na ngweti ngamúyivuga, no'kumúhimbaaza, iri ninamúgingika. Mukuba, imikolezi yage, iri yo'kuli. Si ngiisi ábali mu yiheemya boohe, ali mu batindimaza.

5

¹ Iri hakaba lusiku luguma, mwami Berishaaza analaalika abatwali baage kihumbi ku lusiku lukulu. Yabo booshi, bananywa idivaayi bo naye. ² Ku kyanya bâli ki gweti bagaginywa, mwami Berishaaza anakyula kwo bamúleetere ibikombe íbikatulwa mu nooro, na mu har-ija, gira bayiji nywera mwa'maavu kuguma na bakaage, na'bandi bakaage be'mbuga. (Yibyo bikombe, byo na byebirya yishe Nebukandeneza akalyosa mu nyumba ya Rurema i Yerusaleemu.)

³ Ikyanya birya bikombe bikaleetwa, mwami anabinywera mwo, kuguma na'batwali baage, na bakaage, na'bandi bakaage be'mbuga. ⁴ Ikyanya bâli kiri mu nywa, banakizi yivuga imigisi yabo íkatulwa mu nooro, na mu harija, na mu biti, na mu mabuye.

⁵ Lyeryo, mwomwo mu kajumiro, iminwe yo'mundu yanayami boneka igweti igayandika ku kibambaazi, hoofi ni'tara litereke. Ikyanya yâli kizi yandikaga, mwami anakizi yitegeereza.

⁶ Ulya mwami, amalanga gaage ganahinduka meeru-meeru, anatondeera ukuyoboha. Indege zaage zanavunika. Kiri na'madwi ganakizi lenga mwe'kinyukura.

⁷ Uyo mwami anakyula kwo abitegeereza booshi ba'Bababeeri baleetwe, kuli

kudeta abalozi, na'banabwenge be'ndonde, na'balaguza. Iri bakahikaga, anababwira: «Yaga mandiko, ngiisi úgagasoma, anambwire umugeeza gwago, agayami yambikwa ikanju lye'kituku-tuku. Na mwi'gosi lyage, agayambikwa umugufu úgukatulwa mu nooro. Mu bwami bwani, agaaba kyegeera kyani kya kashatu.»

⁸ Yabo bitegeereza booshi ba mwami banahika. Haliko yago mandiko, ikyanya bakagiraga mbu bagasome, ndaaye kiri no'muguma úkahasha. Batanahaha ukumúbwira umugeeza gwago. ⁹ Ulya mwami, bwo âli ki shengusiri, ikikebe kyage kyanahinduka kyeru-kyeru. Kiri na'batungwa baage banabula byo bagaadeta.

¹⁰ Nyina wa mwami, iri akayuvwa kwo mwami na'batwali baage bagweti bagaagira ulunganga mu bululi, anayingira mwo, anadeta: «E mwami, ulame imyaka ne'myakuula! Utakwaniini ukukanguka, utanakizi zizibala! ¹¹ Si mu butwali bwawe, muli umundu úli mwo'mutima gwa íbiri mu yikumbwa byeru! Yisho Nebukandeneza, ikyanya âli twaziri, uyo mundu anameny-eekana kwo alyagagi no'bumenyi, no'bulenga, no'bwitegeereze, nga bya íbiri mu yikumbwa byeru. Kyanatuma yisho agamúgira abe mukulu wa'banamaleere, na wa'bafumu, na wa'banabwenge be'ndonde, na wa'balaguza.

¹² «Uyo mundu, ye Danyeri. Na yisho akamúyinika iziina Beriteshaaza. Aaho! Uyo mushosi aleetwe, gira yaga mandiko, ayiji kubwira umugeeza gwago. Mukuba, alyagagi no'bwenge bweneene, anali no'bulenga

bwo'kusobaanura ibirooto. Kiri ne'sakuuzo, ali mu zisobaanura. Ngiisi ibiyabiriini, ali mu bisobaanura.»

Danyeri asobaanura amandiko

¹³ Uyo Danyeri, ikyanya bakamúleetaga imbere lya mwami, mwami anamúbuuza: «Ka we Danyeri? Ka uli muguma wa mu balya bo daata akaleeta imbohe ukulyoka i Buyuda? ¹⁴ Nayuvwa kwo'mutima gwa ibiri mu yikumbwa gukuli mwo. Nayuvwa na kwo uli no'bwenge, no'bulenga, no'bwitegeereze bwe'kitangaaza.

¹⁵ «Aahago! Abitegeereza baani, kiri na'balaguza, keera baleetwa imbere lyani, mbu basome yaga mandiko, banambwire umugeeza gwago. Halikago, booshi keera bayabirwa. ¹⁶ Kundu kwokwo, keera nayuvwa kwo we hiiti ubushobozi bwo'kusobaanura ibiyabiriini. Aahago! Yaga mandiko, iri wangahasha ukugasoma, unambwire no'mugeeza gwago, ugayambikwa ikanju liija lye'kituku-tuku. Na mwi'gosi lyawe, unayambikwe umugufu úgukatulwa mu nooro. Na mu bwami bwani, unabe we kyegeera kyani kya kashatu.»

¹⁷ Danyeri anamúshuvya kwokuno: «E mwami, yibyoo bihembo byawe byoshi, wangabisigalana. Kandi iri, ubiheereze ugundi. Kundu kwokwo, yaga mandiko, ngagasoma, na ngubwire umugeeza gwago.

¹⁸ «E mwami, Rurema alyagagi hi'gulu lya byoshi. Akaheereza yisho Nebukandeneza ubwami, no'bukulu, no'buhagarusi,

no'bulangashane. ¹⁹ Bulya bukulu, iri yisho akabulonga, abandu ba'mahanga gooshi, kiri na'be'ndeto zooshi, bâli kizi lenga mwo'musisi, hi'gulu lye'kyoba. Mukuba yisho, ngiisi ye âli kizi looza ukuyita, âli kizi yami múyita. Na ngiisi ye âli kizi looza ukukiza, anamúkize. Na ngiisi ye âli kizi looza ukukuza, anamúkuze. Na ngiisi ye âli kizi looza ukushaaza ku butwali, anamúshaaze ku bwo.

²⁰ «Halikago ulya yisho, ikyanya akatondeera ukuyikangaata, iri anayumuusa umutima gwage, lyeryo ngana analyosibwa ku kitumbi kyage kyo'bwami. No'lushaagwa lwage, lwana-mala. ²¹ Anayimulwa mu bandu. No'bwenge bwage, bwanaba nga bwe'nyamiishwa, anagendi tuula mu kishuka kuguma na bapunda, anakizi liisa ikishuka nga ngaavu. Na'magala gaage, ganakizi loba ne'kimi, halinde ukuhisa ku kyanya akayemeera kwo Rurema ali hi'gulu lya byoshi. Ee! Rurema ye gweti ubushobozi hi'gulu lya'maami gooshi. Na ngiisi ye aloziizi, ye ali mu yimika.

²² «E Berishaaza, bwo ulyagagi mugala wage, yibi byoshi, ubiyiji-yiji. Kundu kwokwo, utakayibiika haashi. ²³ Si keera ukayikuza, mu kuhagana na Nahano, anali ye tuuziri mwi'gulu! Kiri na birya bikombe íbikalyosibwa mu nyumba ya Rurema, wabiyabiira, wanabinywera mwe'divaayi mwe na'batwali baawe, na bakaawe, na'bandi bakazi baawe be'mbuga.

«Na kwakundi, wanakizi huuza imigisi, kundu ikatuulwa mu harija, na mu nooro, na mu miringa, na mu byuma. Igindi yâli baajirwi

mu biti, na mu mabuye. Wanakizi gihu-
uza, kundu itali mu bona, itanali mu yuvwa,
ndaanakyo kindu kyo iyiji. Utanali mu twaza
Rurema, kundu ye fumbiiti ubulamu bwawe mu
maboko gaage, ye nayiji ngiisi kwo akushungiki-
iri. ²⁴ Kyanatuma Rurema agaatuma iminwe,
gira iyandike yaga mandiko.

²⁵ «Yago mandiko, gali MENE, MENE, TEKELI,
PERESI. ²⁶ Aahago!

MENE, umugeeza gwalyo: Isiku zo'bwami
bwawe, Rurema keera aziharuura,
anakola bu ziheza.

²⁷ TEKELI, umugeeza gwalyo: Keera wagerwa ku
lugero, unakoli yanguhiri.

²⁸ PERESI, umugeeza gwalyo: Ubwami bwawe,
keera bukagabulikana, bunahaabirwi
Abameedi, na'Baperisiya.»

²⁹ Uyo Danyeri, mbu ayuse ukudeta kwokwo,
mwami Berishaaza anakyulaga kwo ayambikwe
ikanju liija lye'kituku-tuku. Na mwi'gosi lyage,
ayambikwe imigufu ikatulwa mu nooro, anay-
imikwe abe kyegeera kyage kya kashatu.

³⁰ Mu bwobulya bushigi, Berishaaza mwami
we'Babeeri anayitwa.

6

¹ Yubwo bwami, mwami Dariyo we'Mediya
anabuyabiira. Uyo Dariyo, âli kola ne'myaka
makumi galindatu ni'biri.

Igambi lyo'kuyita Danyeri

² Mwami Dariyo anabiika abatwali igana na makumi gabiri, gira bakizi gendi kola mu butwali bwage. ³ Anababiikira abimangizi bashatu. Muguma, ye wâli Danyeri. Yabo batwali igana na makumi gabiri, banayimangirwa na yabo bashatu, bakizi leeterwa imishahu. Kwokwo, lyo mwami alonge ukukizi genduukirwa.

⁴ Uyo Danyeri, mu kati ka'baabo booshi, ye wâli kizi kola bwija, halinde anameny-eekana kwo ye wa mbere. Uyo mwami analooza ukumúkuza, gira abe ye gaaba mukulu wo'butwali bwage bwoshi.

⁵ Yabo bandi bakulu na'batwali, mbu babonage ngiisi kwo Danyeri akuzibwa, banalooza igambo lyo bangamúlega kwo. Kyanatuma bagagahiriza mu mikolwa yo âli kizi gira i bwami. Haliko, batanalilonga. Mukuba âli kizi kola ku mwete bweneene, mu kati ko'bwemeera. Ndaanakyo kitulire kyo âli kizi lya.

⁶ Iri hakatama, banadeta: «Ulya Danyeri, ndaalyo igambo lyo twangamúlega kwo, lítali naaho hi'gulu lye'maaja za Rurema wage.»

⁷ Kwokwo, balya batwali na'bandi bakulu banagendaga imunda mwami, banamúbwira: «E mwami, ulame imyaka ne'myakuula! ⁸ Abatwali, na'bimangizi, na'batungwa, na'bagingi, na baguvuruneeri, tweshi keera twafundika igambo. Aaho! Ubiikage ulubaaja, kwa'bandu bamale isiku makumi gashatu, buzira kutabaaza gundi yeshi, útali wehe naaho. Yulwo lubaaja, lukwaniini lukizi simbahwa. Ngisi úgatabaaza íbiri mu yikumbwa, kandi iri ugundi mundu yeshi, akwiriiri ayami lashwa mu kishimo

kye'ndare. ⁹ E mwami! Ubiikage ulubaaja, unaluyandike, gira lutaki hindulwe! Kwokwo, kwo bali mu kizi gira mu Bameedi na mu Baperisiya, gira lutaki hindulwe.» ¹⁰ Kwokwo, lulya lubaaja, mwami Dariyo analuyandikiisa.

¹¹ Ulya Danyeri, ikyanya akayuvwa kwo mwami keera ayandikiisa lulya lubaaja, anagendaga mu nyumba yage íyâli yubakiirwi hi'gulu lye'gindi. No'twazo twayo, twâli kizi yigulirwa uluhande lwe'Yerusaleemu. Anagenderera ukukizi fukama imbere lya Rurema ubugira kashatu ku lusiku, anakizi múhuuna, no'kumútangira kongwa, nga kwo'mugeeza gwage gwâli riiri.

¹² Balya bakulu, iri bakagendaga mu mwage, banagwana agweti agahuuna Rurema, iri anamútabaaza.

¹³ Haaho-haaho, banayami tibatira imunda mwami, banamúkengeeza hi'gulu lya lulya lubaaja lwage, ti: «E mwami, ka utakabiika ulubaaja kwo ku siku makumi gashatu, hatagire mundu úgahuuna íbiri mu yikumbwa, kandi iri ahuuna imwo'mundu yeshi, ítali imwawe naaho? Na ngiisi útagalusimbaha, analashwe mu kishimo kye'ndare?»

Mwami, ti: «Ee! Biri kwokwo, ukukulikirana no'lubaaja lwa'Bameedi na'Baperisiya. Kwokwo, lutangaki hindulwa.»

¹⁴ Balya bakulu, banashubi deta: «E mwami, si Danyeri atakutwaziizi! Ali muguma wa balya Bayuda ábakagwatwa imbohe mu mahanga. Kundu ukayandika lulya lubaaja, haliko aki

gweti agahuuna Rurema wage ubugira kashatu ku lusiku.»

¹⁵ Ulya mwami, iri akayuvwa kwokwo hi'gulu lya Danyeri, anayami shenguka bweneene, anahiga kwo agamúkiza. Izuuba lyanalindi sooka aki gweti agalooza ubulyo.

¹⁶ Balya balezi, banashubi gendera mwami Dariyo, banamúbwira: «E mwami, ukengeere bwija, kwo mu Bameedi na mu Baperisiya, iri mwami angaba keera abiika ulubaaja, ndaaye úwangaki luhindula!»

¹⁷ Uyo mwami anakyula kwo Danyeri aleetwe. Ne'kyanya akaleetwa, anayami lashwa mu kishimo kye'ndare. Mwami anamúbwira: «E Danyeri, si ugweti ugakolera Rurema wawe ngiisi kyanya! Aaho! Akukizagye!»

¹⁸ Banaleeta ibuye, banaliseeneka ha mulyango gwe'kishimo. Mwami analibiika kwa'kamangu kaage, na kwa'kamangu ka balya batungwa baage. Kwokwo, liry ibuye, ndaaye úkashobola ukulishaaza, mbu ashaaze mwo Danyeri.

¹⁹ Uyo mwami anagalukira mu kajumiro kaage, anahisa ubushigi bwoshi agweti agayisal-iza. Ndaanakyo kindu kyo akayiholeeza mwo, anahisa yubwo bushigi bwoshi átatoola iro.

²⁰ Iri hakaba shesheezi kare-kare, mwami anavyuka, anakwabadukira iwa kishimo kye'ndare. ²¹ Iri akakiyegeera, anashubi shenguka, anahamagala: «E Danyeri, umukozi wa Rurema úli mugumaana! Ka ashobola ukukukiza mu yizo ndare?»

²² Danyeri anayitaba, ti: «E mwami, ulame imyaka ne'myakuula! ²³ Rurema wani andumira umuganda wage, anafumba utunwa twazo, halinde zitanangomeeresa. Mukuba, Rurema ayiji kwo ndaako kashembo ko mbiiti imbere lyage. Kiri na naawe, ndaabwo buhube bwo n'gakugirira.»

²⁴ Ulya mwami, iri akayuvwa kwokwo, anashambaala ngana-ngana! Anakyula kwo Danyeri ahulusibwe mu kishimo. Ne'kyanya bakamúhulusa mwo, ndaalwo luguma lwo bakabona ku magala gaage. Mukuba, âli biisiri umulangaaliro ku Rurema wage.

²⁵ Ulya mwami anashubi kyula kwo balya ábakabangaaniza Danyeri bagwatwe, kuguma na bakaabo, na'baana baabo, banayami kabulwa mu kirya kishimo kye'ndare. Bâtazi hika haashi, ehee! Yizo ndare zanayami basama, zanjangan-ula kiri na'mavuha gaabo gooshi-gooshi.

²⁶ Mwami Dariyo anayandikira abandu be'milala yoshi, na'ba'mahanga gooshi, na'be'ndeto zooshi kwokuno:

«Mukizi longa umutuula, munakizi genduukirwa!

²⁷ «Kwokuno nabiika ulubaaja mu bandu ba mu maami gaani gooshi, kwo bakwaniini bakizi yoboha Rurema wa Danyeri, iri banamúsimbaha.

Mukuba, ye Rurema úli mugumaana,
anayamiri ho imyaka ne'myakuula!

Ubwami bwage butâye shereere.

Ubutwali bwage, butâye heke.

²⁸ Ali mu guluula abandu, anabashwekuule.

Ali mu yerekana utulangikizo twe'bisoomeza
kwi'gulu,
kiri na mu kihugo.

Keera akanakiza Danyeri mu tunwa twe'ndare.»

²⁹ Kwokwo, Danyeri anakizi genduukirwa mu bwami bwoshi bwa Dariyo, kiri na mu bwa Kiiri we'Perisiya.

7

Ibirooto hi'gulu lye'nyamiishwa zina

¹ Mwami Berishaaza we'Babeeri, âli ki riiri mu mwaka gwa mbere atwaziri. Lusiku luguma, iri Danyeri akaba agwejiiri ku ngingo yage, analoota ibirooto, anabona na'mabone. Ne'ri akaba keera abibona, anabiyandika kwokuno:

² «Mu bushigi, n'gabona amabone. Ne'ri n'galangiiza, nanabona ibihuhuuta ukulyoka mu mbande zina zi'gulu, byâli gweti bigakunduzwa inyaaja. ³ Na mwi'yo nyaaja, mwanayogoroka inyamiishwa zina. Ngiisi nguma yayo, yâli bonesiri kwayo-kwayo.

⁴ «Inyamiishwa ya mbere, yâli shushiri nga ndare. Si yâli gweti ibyubi nga bya nyunda. Yibyobyubi, iri n'gaba ngi gweti ngabiyitegeereza, byanayami kuulwa. Iyo nyamiishwa, yanalengezibwa, halinde yanatondeera ukuyimangira ku magulu gabiri nga mundu. Yanahaabwa ubwenge nga bwo'mundu.

⁵ «Ha nyuma, nanashubi bona inyamiishwa ya kabiri iyimaaziri ha mbere lyani. Iyo nyamiishwa yohe, yâli shushiini nga dubu, yanâli tigaliiri luhande luguma. Na mu kanwa kaayo,

yâli bangiiti mwe'mbavu zishatu. Nanayuvwa izu, lyanagibwira: “Yimukaga, ugendi vwajagira inyama, nga ngiisi kwo uloziizi!”

⁶ «Ha nyuma, nanashubi langiiza. Haaho ha mbere lyani, hanaboneka igindi nyamiishwa. Yohe, yâli shushiri nga ngwi. Na ku mugongo gwayo, kwâli riiri ibyubi bina nga bya tunyuni. Yâli gwati amatwe gana. Iyo nyamiishwa yâli hangwirwi kwo ikizi twala.

⁷ «Nanashubi langiiza, nanabona igindi nyamiishwa ya kana. Ehee! Yohe, yâli kizi shengulana bweneene. Yanâli teriini ikyoba, mukuba yâli riiri ndangi bweneene! Iyo nyamiishwa, amiino gaayo gâli riiri ge'byuma, ganâli riiri mahamu bweneene! Yanâli kizi duutulana, iri inamirangusania. Na ngiisi byo italya, yanakizi bilibata-libata. Iyo nyamiishwa ya kana, yâli riiri kwayo-kwayo, yanâli gwati amahembe ikumi.

⁸ «Yago mahembe, iri n'gaba ngi gwati ngayitegeereza, nanabona ihindi hihembe higwati higazununuka ha kati kaago. Yihyo hihembe, hyanakuula amahembe gashatu. Hyâli hiiti amasu nga ga mundu. Na mu kanwa kaahyo, mwâli kizi huluka amagambo go'bwikangaate.

Ukushereezibwa kwa yizo nyamiishwa

⁹ «Ku kyanya n'gaba ngi gwati ngayitegeereza, nanabona ibitumbi bye'kyami biteresirwi yaho. Hanayija umushaaja we'myaka ne'myakuula, anayiji bwatala, gira atwe imaaja. Uyo mushaaja, ibyambalwa byage byâli byeru pepepe, nga lugungu. Ne'nvwi zaage, zâli riiri

nyeeru kahengura. Ikitumbi kyage kye'kyami, kyâli kizi yaka kwe'mbigi zo'muliro. Kiri na'mapine gaakyo, gâli mbu gwi-gwi! ¹⁰ Na ha mbere lyage, iri hanakizi golomba ulwiji, úlwâli nga muliro. Uyo mushaaja, ibinoono ne'binoono bya'baganda byâli kizi múkolera. Imbere lyage, hâli yimaaziri ikizimya-izuuba kya'bandu. Haaho, abatwi be'maaja banabwatala. Ne'bitaabo byanayajuulwa.

¹¹ «Hirya hihembe, hyâli genderiiri ukukizi yihaya. Ikyanya nâli gweti ngayitegereza, lyeryo ngana nanabona kwe'rya nyamiishwa ya kana yayitwa. Umutumba gwayo, gwanashereezibwa, gwanalashwa mu muliro. ¹² (Izaabo nyamiishwa ízikasigala, zananyagwa ubushobozi bwazo. Kundu kwokwo, zahananguulwa kwo zibe ho ku kyanya kiniini.)

¹³ «Mu galya mabone gaani, bushigi, nanangiiza. Yaho imbere lyani, nanabona úshushiri umwana wo'mundu, agweti agayija mu bibungu, anayiji beera ha butambi lyo'mushaaja we'myaka ne'myakuula.* ¹⁴ Uyo mwana wo'mundu, anahaabwa ubushobozi, no'bulangashane, no'buhagarusi, gira abandu booshi bakizi múyikumba, baba be'milala yoshi, na'ba'mahanga gooshi, na'be'ndeto zooshi. Ubutwali bwage, bugayama ho imyaka ne'myakuula! No'bwami bwage, butâye shereezibwe.

Umugeeza gwa'mabone ga mbere

* **7:13** 7.13 Bwigule 1.13; 14.14.

15 «Yago mabone, niehe Danyeri, mbu ngabonage, umutima gwanashenguka, nanayoboha bweneene. 16 Kwokwo, mu bâli yimaaziri yaho, nanayegeera muguma, nanamúbuuza: “Ewe! Yibi byoshi, umbwire umugeeza gwabyo!”

«Ananzobanulira kwokuno: 17 “Yizo nyami-ishwa mbamu kwo ziri zina, gali maami gana ágagaki yima hano mu kihugo. 18 Kundu kwokwo, abataluule ba Rurema úli hi'gulu lya byoshi, bagayimikwa mu bwami bwage, banakizi twala, halinde imyaka ne'myakuula!”

19 «Haaho nanasiima kwo nzobaanulirwe hi'gulu lye'rya nyamiishwa ya kana. Mukuba, yâli riiri kwayo-kwayo, yanâli kizi teera ikyoba bweneene ukuhima izaabo. Imihenga yayo, yâli riiri ya byuma. Ne'nyunu zaayo, zâli ze'miringa. Yâli kizi duutulana, iri inamirangusania. Na íbikasigala, yanakizi bilibatalibata. 20 Nanasiima kwo nimenye na hi'gulu lya galya mahembe ikumi ágâli riiri kwi'twe lyayo. Nimenye na hi'gulu lya hirya hihembe íhikamera, hyanakuula galya gashatu. Mukuba, yihyo hihembe, hyâli riiri na'masu, na'kanwa ákâli kizi deta amagambo go'bwikangaate.

21 «Ne'ri n'gaba ngi gweti ngayitegeereza, hirya hihembe hyanagira izibo na'bataluule ba Rurema, hyanâli gweti higabahima. 22 Haliko, ulya mushaaja we'myaka ne'myakuula anayimuka, anatwa ulubaaja lwa ábayemiiri Rurema mu kati ko'kuli. Kwokwo, iri hakazinda, yabo bemeera banasikirizibwa ubwami.

²³ «Uyo mundu ananzobanulira kwokuno: “Irya nyamiishwa ya kana, buli bwami bwa kana úbugaki boneka mu kihugo. Yubwo bwami, bu-tagashushaana na'gaabo maami. Si bugavwajagira amahanga gooshi, bunagalibate-libate kwo, iri bunagafuta-futa. ²⁴Yago mahembe ikumi, bali baami ikumi ábagabuyima mwo.

«“Ha nyuma, hanayime ugundi mwami útali nga bo. Uyo mwami, anatindimaze yabo baami bashatu. ²⁵Anakizi yihaya, iri anatuka Rurema úli hi'gulu lya byoshi, anakizi libuza ábayemiiri Rurema. Anagire mbu ahindule imaaaja, kuguma ne'siku zaabo ngulu, kundu byáli mali biikwa. Yabo bemeera, agayami bagwata imbira, anabamalane imyaka ishata ne'myezi ndatu.

²⁶ «“Haliko, ikyanya abatwi be'maaja bagakuumana, bagamúnyaga ubutwali bwage, halinde bunasibe lwoshi-lwoshi. ²⁷Haaho, abemeera ba Rurema úli hi'gulu lya byoshi banahaabwe ubutwali, no'buhagarusi, no'bukulu bwa'maami gooshi ga mu kihugo. Yubwo bwami bwabo, buganayama ho imyaka ne'myakuula. Na yabo batwali booshi, bagakizi múyikumba, iri banamúsimbaha.”

²⁸ «Haaho, ha'mabone gaani gakahekera. Nie Danyeri, nanashenguka bweneene mu mutima gwani. Na'malanga gaani ganahinduka ikikebe. Kundu kwokwo, yago mabone, ndaaye gundi mundu ye n'gabwira hi'gulu lyago.»

8

Ibirooto hi'gulu lye'kipanga ne'kihebe

¹ «Mwami Berishaaza, iri akahisa imyaka ishatu atwaziri, nie Danyeri nanashubi bona amabone. ² Mu yago gandi, nanayibona kwo ngola mu kaaya kazitire ke'Susaani, mu kihugo kye'Helamu. Nanâli koli yimaaziri ku ngombe yo'lwiji Hulayi.

³ «Iri n'gayinamula amasu ku butambi bwa yulwo lwiji, nanabona imbere lyani hakoli yimaaziri ikipanga. Yikyo kipanga, kyâli hiiti amahembe gabiri, ganâli riiri mala. Haliko, liguma lyo lyâli lira ku lyabo, lyo likanamera ubuzinda. ⁴ Yikyo kipanga, nanabona ngiisi kwo kigweti kigaagira izibo uluhande lwe'muga, na lwe'mbembe, na lwe'kisaka. Ndaayo nyami-ishwa íyâli kizi yikiza ku bushobozi bwakyo. Kyanâli kizi gira nga ngiisi kwo kiloziizi, kyanayiji ba kikulu bweneene.

⁵ «Yibyobyoshi, iri n'gaba ngiri mu biyitoneesa kwo, haaho nanabona ikihebe kigweti kigahuluka imuga, kyanalenga duba-duba, halinde amagulu gatakiri mu fina haashi. Ha malanga gaakyo, hâli meziri ihembe lihamu bweneene!

⁶ «Yikyo kihebe, kyanagendi teera kirya kipanga íkigweti amahembe gabiri kyo n'gabona ku butambi bwo'lwiji. ⁷ Nanabona kwo kyagenda kirakiiri bweneene! Kyanahikiri teera yikyo kipanga, kyanakivuna galya mahembe gombi. Yikyo kipanga, kitanaki ba ne'misi yo'kulwa. Yikyo kihebe kyanakitimba haashi, kyanakifina-fina, kitanabona kiri na úwangakikiza.

⁸ «Yikyo kihebe kyanayiji ba kihagarusi. Haliko, ikyanya kyâli kola ne'misi bweneene, liryâ ihembe lyakyo lihamu lyanatwika. Ahandu haalyo, hanamera amahembe gana mahamu, ganaba gashooziri mu mbande zina ze'kihugo.

⁹ «Mu yago mahembe gana, liguma lyanamera kwe'hihembe hininiini. Yihyo hihembe hyanakula, halinde hyanashonga uluhande lwe'kisaka, na lwe'sheere. Hyanâli kizi shonga uluhande lwe'kihugo kye'Hisiraheeri, kwo kibuyahiri.

¹⁰ «Yihyo hihembe hyanakula bweneene, halinde hyanahika ku biremwa bya mwi'gulu. Hyanamaanyula ku ndonde, hyanazitibulira hano mu kihugo, hyanakizi zifina-fina.

¹¹ Hyanakizi yihaya kwo hiri kuguma na Rurema, ulya Mutwali wa'basirikaani ábali mwi'gulu. Mu yukwo kuyihaya, hyanabuza amatuulo kwo gatakizi ki tangwa ngiisi lusiku. Hyanashereeza ne'nyumba ya Rurema yonyene.

¹² «Kundu akagira yibyô byaha, haliko abasirikaani ba mwi'gulu, batanahanguulwa kwo bamúsheereze. Kyanatuma amatuulo ágâli kizi tangwa imwa Rurema, ganahinduka ibala. Kiri no'kuli kwanajandwa. Yihyo hihembe, mu ngiisi byoshi byo hyâli kizi gira, hyanakizi genduukirwa.

¹³ «Lyeryo, nanayuvwa umuganda muguma agweti agaganuuzâ uwabo, anamúbuuzâ: “Ngi-isi íbyamenyeesibwa mu yaga mabone, bigakoleka mangoki? Yukwo kuhuna, na yiryo ibala, bigahisagya isiku zinga biri mu boneka? Iyo nyumba ya Rurema, kiri na'basirikaani

ba mwi'gulu, bigagenderera ukufinwa-finwa halinde mangoki?"

¹⁴ «Uwabo muganda, anamúshuvya: “Yibyo bigayabiira isiku bihumbi bibiri na magana gashatu, shesheezi na'kabigingwe. Haaho, lye'nyumba ya Rurema igashubi taluulwa.”

Umuganda adeta umugeeza gwa'mabone

¹⁵ «Yago mabone, niehe Danyeri, nâli ki gweti ngagayisaliza kwo. Ne'kyanya n'gaba ngweti ngamúbuuza hi'gulu lyo'mugeeza gwago, lyeryo ngana ha mbere lyani, hanayimanga ikiremwa kiguma ikiri nga mundu. ¹⁶ Nanayuvwa izu lyo'mundu, ligweti ligahamagala ukulyoka ha lwiji Hulayi, ti: “E Gabulyeri! Ubwirage uyu mundu umugeeza gwa'mabone.”

¹⁷ «Ikyanya Gabulyeri akayegeera ho nâli yimaaziri, nanatondeera ukulenga mwo'musisi, nanagwa buubi. Uyo Gabulyeri anambwira: “E mwana wo'mundu! Yaga mabone go wabona, umenyage bwija kwo gali hi'gulu lye'siku ze'mberuuka.”

¹⁸ «Ikyanya akaba akiri mu nganuulira yaho ndambamiri, iro lya'kahondo-hondo lyanandemba. Kyanatuma agangwata, ananyimusa, ¹⁹ anashubi mbwira: “Lolaga! Ngola ngakumenyeesa ngiisi ibigakoleka mu kyanya kyo'buraakari bwa Rurema. Yaga mabone gali hi'gulu lye'siku ze'mberuuka.

²⁰ «“Aaho! Kirya kipanga ikigweti amahembe gabiri, gali maami gabiri: ubwami bwa'Bameedi, no'bwa'Baperisiya. ²¹ Na kirya kihebe kye'bisagi, ali mwami we'Bugiriki. Lirya ihembe lihamu ha

kati ka'masu gaakyo, ali mwami wa mbere. ²² Na yago mahembe gana ágakamera he'rya mbere likatwika, gali gandi maami gana. Yago maami gana, kundu gakashaaga mu bulya buguma, haliko gatagaaba no'bushobozi bwalyo.

²³ «“Yago maami, ikyanya ubuligo bwa'bahuni bugaaba bukoli leeziri ulugero, haaho, hagayima ugundi mwami muhagarusi, anali mwenge-mwenge. ²⁴ Uyo mwami, agaaba no'buhagarusi buhamu. Haliko, butagaaba bwe'mwage yenyene. Uyo mwami agaatuma ikihugo kigashereezibwa bweneene, halinde abandu banasoomerwe. Na ngiisi byo agakizi gira, agakizi bigenduukirwa mwo. Agaminika abanabushobozi, kiri na'bandu bataluule ba Rurema.

²⁵ «“Uyo mwami agaaba mwenge bweneene mu kutebana, halinde anahime abandu bingi ku bulyalya bwage. Aganakizi yihaya, kwo ye mukulu, anashereeze abandu bingi, buzira kubakengula. Analooze ukulwisa kiri no'Mutwali Mukulu. Kundu kwokwo, agashereezibwa. Si kutagaaba ku bushobozi bwo'mundu.

²⁶ «“Yaga mabone hi'gulu lya yutwo tubig-ingwe na yizo shesheezi, ku kasiisa gâye koleke.” Kundu kwokwo, byâye koleke ha nyuma bwe-neene. Ku yukwo, utalunguli bibwira abandi.

²⁷ «Yago mabone, gananduhya bweneene, nanamala siku ngerwa ndwaziri. Ha nyuma kandi, nanavyuka, nanagenderera ukukolera mwami. Halikago yago mabone, gakanjengula bweneene! Ndanagasobanukirwa.»

9

Amahuuno ga Danyeri

1-2 «Yago magambo gakakoleka ku kyanya mwami Dariyo âli ki riiri mu mwaka gwa mbere atwaziri ubwami bwe'Babeeri. Âli mugala mwami Serikisi, anâli riiri Mumeedi. Ku yikyo kyanya, nie Danyeri nâli gwetî ngasoma mu Mandiko Meeru. Nanabona liryâ igambo lyo Nahano Rurema akabwira umuleevi Yeremiya, kwa'kaaya ke'Yerusaleemu kagaahisa imyaka makumi galinda, kali biguuka. ³ Kwokwo, nanakebagana imunda Nahano Rurema, nanakizi múhuuna, mu kati ko'kuyishalisa. Nâli kizi yambala ubusuuzu, iri ninayibwandalika mu munyota-kiiko.

⁴ «Nanayilega imbere lya Rurema kwokuno:

«“E Rurema Nahamwitu! Utuuziri hi'gulu bweneene, unali wa kahebuuza! Ngiisi ábakukuuziri, banakusimbahiri, uli mu nywana ikihango mwe nabo mu kati ko'rukundo, unali mu kizi kikengeera.

⁵ «“Haliko twehe, tukoli bihusiri bwe-neene, tunakoli hubiri imbere lyawe. Tugweti tugayifunda mu byaha, iri tunakuhindulira ingoto. Keera tukajanda imaaja zaawe, ne'migeeza yawe.

⁶ «“Abakozi baawe, abaleevi, ikyanya bâli kizi tukengula kwi'ziina lyawe, tutâli kizi batwaza. Bâli kizi ganuuzâ kiri na'baami biitu, na'batwali biitu, na bashokuluza biitu, na ngiisi bandi ábatuuziri mu kihugo kiitu.

⁷ «“E Nahano! Ngiisi byo uli mu kizi gira, bikwaniini bweneene. Haliko twehe zeene, tukoli teziibwi ishoni. Tutakiri bemeera imbere lyawe. Kyo kyanatuma watuyimula mu kihugo kiitu, twanashabukira mu mahanga ga hoofi kiri na'ga hala. Yizo shoni, keera zatugwata, twe tutuuziri mu kihugo kye'Buyuda, mu na'handi mu Hisiraheeri, kiri na mu kaaya ke'Yerusaleemu.

⁸ «“E maashi Nahano! Tweshi tukoli teziibwi ishoni, kiri na'baami biitu, na'batwali biitu, na bashokuluza biitu. Mukuba, twâli kizi yifunda mu byaha imbere lyawe.

⁹ «“E Rurema Nahamwitu! Kundu tukahunaga imbere lyawe, haliko utuyereke kandi kwo uli munandengeerwa, na kwo uli mu kizi kogana. ¹⁰ Ikyanya ukatutumira imaaja zaawe ku njira ya'bakozi baawe, abaleevi, tutanazisimbaha. ¹¹ Yizo maaja zaawe, twe Bahisiraheeri tweshi, tutâli zitwaziizi, twanalahira ukukusimbaha. Si tukakuhindulira ingoto.

«“Mu maaja za Musa, ukayandika kwo iri twangakizi yifunda mu byaha, lyo tugadaakwa ku ndahiro. Lyo na lyeryo idaaki keera tukalonga. ¹² Ee! Ikyanya ukatushereeza, lyo ukakoleesa amagambo ágakagwanwa gadgetwa hi'gulu liitu, kiri na hi'gulu lya'batwali biitu.

«“Ngiisi kwo ukahaniiriza akaaya kiitu ke'Yerusaleemu, ndaabo bandi ábakahanwa bukayu mwene kwokwo. ¹³ Nga kwo biri biyandike mu maaja za Musa, kwo na kwokwo ukatuhaniriza. Kundu kwokwo, e Rurema

Nahamwitu, tutazi twikira ku byaha bi-itu, tutanazi kuhuuna ulukogo. ¹⁴ Ikyanya tukahuna imbere lyawe, utanatindiriza ukutuhana. Mukuba, ngiisi byo ugweti ugakizi kola, uli mu bikola ku njira ikwaniini.

¹⁵ «“E Rurema Nahamwitu! Yaho keera, ukalyosa abandu baawe mu kihugo kye'Miisiri mu kati ko'buhagarusi, kyanatuma iziina lyawe ligakizi huuzibwa, halinde zeene. Kundu kwokwo, tukoli yifuuziri mu byaha, tunakoli bihuusiri bweneene. ¹⁶ Yibyo byaha biitu, kuguma no'buligo bwa bashokuluza biitu, byo bitumiri akaaya ke'Yerusaleemu kakola mu kizi gayirizibwa na'bandu ba'mahanga gooshi. Na'bandu baawe, bagweti baganegurwa.

«“E Nahamwitu! Ukukulikirana na ngiisi kwo uli mu gira ibikwaniini, utaki gwatwe no'bute hi'gulu liitu. Si akaaya kaawe Yerusaleemu, kali ku mugazi gwawe mweru!

¹⁷ «“E Rurema Nahamwitu! Inyumba yawe nyeeru, ikola mu siba. Na bwo ndi mukozi wawe, ngweti ngakutakira. Kwokwo, yaga mahuuno gaani, ukizi gayuvwiriza, unashubi kizi tutabaala. ¹⁸ E Rurema wani! Akaaya ke'Yerusaleemu, abandu booshi bayiji-yiji kwo kali ke'mwawe. Halikago buno, kakoli hanyagiiri. Kwokwo, uyinamule amasu, unakalangiize.

«“Ibitumiri tugweti tugakuhuuna, kutali mbu bwo tugweti tugaagira ibikwaniini. Haliko tugweti tugakuhuuna, bwo we mwene ulukogo. ¹⁹ Ku yukwo e Nahano, utuyuvwirize,

unatukoge! E maashi! Utuyuvwirize, unayami kola buzira kutindirira. Mukuba, yako kaaya kaawe, na booshi ábali mwo, biri mu buuz-ibwa mwi'ziina lyawe!”

Umuganda Gabulyeri adeta umugeeza gwa'mabone

²⁰ «Kwokwo, kwo nâli gweti ngahuuna Rurema Nahamwitu mu kuyilega ibyaha byani, kuguma ne'byaha bya'biitu Bahisiraheeri. Nanâli kizi huunira kiri no'mugazi gwage mutaluule.

²¹ «Ne'ri n'gaba ngi genderiiri ukuhuuna, haaho-haaho umuganda Gabulyeri ananyijira ku kyanya kyo'kutanga ituulo lya'kabigingwe, agweti agabalala mulindi-mulindi. (Ye yolya n'gabona mu galya gandi mabone.) ²² Uyo Gabulyeri anambwira kwokuno: “E Danyeri! Nayija, gira nguheereze ubwitegeereze no'bumenyi. ²³ Ikyanya ukatondeera ukuhuuna Rurema, lyeryo ngana anayami tanga ishuvyo, linali lyo nayiji kubwira. Akukuuziri bweneene! Ku yukwo, galya mabone, utegage amatwiri kwi'shuvyo lyage, unalonge ukugasobanukirwa.

²⁴ «“E Danyeri! Rurema keera akabiika imyaka magana gana na makumi galimwenda. Iyo myaka igaaba ya kumala amahube. Kwokwo, mutwikirage ku byaha, gira amabi giinyu gakogwe, munakizi gira íbikwaniini. Kwokwo, lyo byoshi íbiri mu galya mabone bikoleka. Kiri ne'Kisiika Kyeru Bweneene, kinalonge ukushi-igwa amavuta mu kuyerusibwa.

25 «“Aaho! Umenyage, unasobanukirwe. Ukulyokera ku kyanya bagakyula kwa'kaaya ke'Yerusaleemu kashubi yubakululwa, halinde ku kyanya kyo'lya mutwali úkashiigwa amavuta agayijira kwo, hakwaniini habe imyaka makumi gana na mwenda. Hanakulikire ne'gindi myaka magana gana na makumi gashatu ni'na. Haaho ho yako kaaya ke'Yerusaleemu kagashubi yubakululwa, kanabe ne'njira mbamu, kanazitirwe. Kundu kwokwo, ku kyanya kagayubakwa, hagaaba hakola amakuba mingi.

26 «“Ha nyuma lye'yo myaka magana gana na makumi gashatu ni'na, ulya úkashiigwa amavuta agayitwa. Binaboneke kwo ndaabyo akagira. Ee! Umukulu agayija, anayiji shereeza akaaya kuguma na'Handu Heeru bweneene. Ne'kyanya kye'mberuuka, kigayija duba-duba nga mwijulire. Hanakizi kungula amazibo no'bushereeze, nga kwo Rurema akabishungika.

27 «“Uyo mutwali mubi aganywana ikihango na'bandu bingi. Yiby, bigaahisa imyaka irinda. Yikyo kyanya, mango kyahisa ikihande, agalahiza kwo batakizi ki tanga amatuulo go'kusiriiza, kandi iri gandi matuulo. Na'Handu Heeru bweneene mu nyumba ya Rurema, agahayimangika ikyagaza kyo'bushereeze. Yikyo kyagaza, kigabeera yaho, halinde ukuhisa ku kyanya kigashereezibwa, nga kwo Rurema keera akashungika.*”»

* 9:27 9.27 Mataayo 24.15; Mariko 13.14; Danyeri 11.31; 12.11.

10

¹ Mwami Kiroyi âli twaziri ikihugo kye'Perisiya. Ku yikyo kyanya, Danyeri âli ki riiri ho. (Ne'rindi iziina lyage, ye Beriteshaaza.) Ne'kyanya Kiroyi âli koli hisiizi imyaka ishata atwaziri, uyo Danyeri anayigulirwa ubwigule ubudesiri hi'gulu li'zibo lye'ngunguula. Yubwo bwigule bwâli riiri bwa'kasiisa, na Danyeri âli sobanukiirwi no'mugeeza gwabwo.

² «Ku yikyo kyanya, nie Danyeri nâli koli hisiizi amayinga gashata ndi no'mwizingeerwe bweene. ³ Ku yago mayinga gashata hungu-hungu, ndaahyo hyokulya hiija hyo n'galya. Ndaanayo nyama kandi iri idivaayi ibikahika mu kanwa kaani. Ndakanayishiiga amavuta.

⁴ «Mu siku makumi gabiri na zina zo'mwezi gwe'ndondeko, nâli yimaaziri ku butambi bwo'lwiji Tigire. ⁵ Ne'ri n'gayinamula amasu, nanabona umundu, ayambiiti ibyambalwa bye'kitaani. Na mu kibuno kyage, âli yambiiti umukaba gwe'nooro muguuha. ⁶ Uyo mundu, amagala gaage gâli kizi keyengana ngi'buye irityeriiri. Na'malanga gaage, gâli kizi keyengana nga kiriyamu. Amasu gaage, gâli riiri nga mbigi za muliro, kiri amaboko gaage na'magulu, byâli kizi keyengana nga miringa muguuha. Ni'zu lyage, lyâli kizi lunduma nga kizimya-izuuba kya'bandu.

⁷ «Yago mabone, nie Danyeri naaho nie kagabona, ndaanaye gundi. Balya bashosi bo twâli ririinwi, boohwe batakagabona. Kundu kwokwo, bakashenguka bweneene, halinde banapuumuka, banagendi yibisha. ⁸ Nanasigala

nienyene, ngweti ngagayitegeereza. Nanayami twika indege. Ne'kikebe kyani, kyanahinduka kyeru pepepe, nanayami shenguka.

⁹ «Ulya mundu, nanayuvwa ngiisi kwo agweti agaadeta. Ne'kyanya n'gayuvwiriza izu lyage, nanayami gwa buubi, nanayingira mwi'ro lya'kahondo-hondo.

¹⁰ «Haaho, nanayuvwa ukuboko kugweti kugambuma kwo, kwanandengeza, halinde nanasikamya amadwi na'maboko.

¹¹ Anambwira: “E Danyeri! Rurema akukuuziri bweneene! Aaho! Uyimukage, unandege amatwiri, gira uyuvwe byo ngakubwira. Mukuba, natumwa imwawe.” Iri akaba keera ambwira kwokwo, nanayimuka, ngoli gweti ngalenga mwo'musisi bweneene.

¹² «Uyo muganda anashubi mbwira: “E Danyeri! Utayobohe! Hakola ikyanya, ho ukatondeerera ukuhuuna Rurema kwo akuheereze ubwitegeereze, wanayibiika haashi imbere lyage. Yago mahuuno gaawe, agayuvwiti. Nayija, gira nyiji gashuvya.

¹³ «“Haliko, umutwali we'Perisiya akamala isiku makumi gabiri na luguma agweti agambuza. Ha nyuma, Mikaheeri, muguma wa mu baganda bakulu, anayiji ndabaala. Nanamúsiga yaho kuguma no'lya mutwali we'Perisiya. ¹⁴ Na bunu, nayiji kumenyeesa ngiisi íbigakoleka ku bandu baawe mu siku ízigayija. Mukuba, yago mabone go wabona, gali hi'gulu lya íbigaaba mu siku ízâye yije.”

¹⁵ «Uyo muganda, iri akaba aki gweti agambwira kwokwo, nanayami gwa buubi, ndanaki

hasha ukudeta. ¹⁶ Ha nyuma, uyo úkashusha nga mundu, anambuma ku kanwa, nanatondeera ukushubi deta.

«Nanabwira uyo úwâli yimaaziri imbere lyani kwokuno: “E nahamwitu! Yaga mabone go nabona, ganjengula bweneene! Na buno, ngoli luhiri. ¹⁷ E nahamwitu! Ndi mukozi wawe! Aaho! Kuti kwo nangasha ukukuganuuzi? Si buno ndaki yuvwiti indege. No'muuka, gukola mu hwerera.”

¹⁸ «Ulya úli nga mundu anashubi mbuma kwo, anangania indege, ¹⁹ anambwira: “Ewe! Rurema akukuuziri bweneene! Aaho! Ube no'mutuula! Usikamage, unabe kikalage!”

«Ikyanya akambwira kwokwo, nanayami kana indege, nanamúbwira: “E nahamwitu! Keera wanzikamyi. Aaho! Ngiisi byo ushubi loziizi ukumbwira, ubimbwirage!”

²⁰ «Ulya úli nga mundu, naye, ti: “E Danyeri! Ka uyiji íbitumiri nayija imwawe? Na ngwaniini ngaluke bwobuno, gira ngendi lwisa ulya mutwali we'Perisiya. Ne'kyanya ngagenda, umutwali we'Bugiriki agaahika. ²¹ Haliko, natee yija imwawe gira ngumenyeese íbiri biyandike mu kitaabo kyo'kuli. (Mu kuhimana na yabo bombi, ndaaye úwangandabaala, átali ulya muganda mukulu Mikaheeri.

11

¹ Dariyo we'Mediya, ikyanya âli ki riiri mu mwaka gwa mbere atwaziri, n'gayibiika ku Mikaheeri, nanakizi músikamyi.)

Amaami ge'mbembe na ge'Bugiriki

2 «“E Danyeri! Umenyage kwo ngiisi go namu kumenyeesa, gali go'kuli. Lolaga! Mu kihugo kye'Perisiya, mugaki yima abandi baami bashatu. Ha nyuma lyabo, hagayima ugundi wa kana. Uyo muzinda, agaaba mugale bweneene, ukuhima yabo baabo. Ne'kyanya ibindu byage bigaaba keera byaluguuka, agaaba no'buhagarusi bweneene! Kwokwo, lyo alonga ukuvyula abandi booshi, halinde bagendi teera ubwami bwe'Bugiriki.

3 «“Haaho, hagayimaga ikikalage kyo'mwami. Uyo, agaaba mutwali wa'mahanga mingi, anakizi gira nga ngiisi kwo aloziizi. 4 Ikyanya agaaba keera asikama, ubutwali bwage bugashaabuka, bunagabulikane mwe'bihande bina. Yubwo bwami, batali bagala baage ábagabuyabiira. Si buganyagwa, bunahaabwe abandi. Kinatume ubushobozi bwabwo buganiiha.

5 «“Mwami we'kisaka agayiji longa imisi mingi. Kundu kwokwo, muguma wa mu bakulu ba'basirikaani baage, agayiji múhima, anatlwale mu kati ko'bukalage!

6 «“Ha nyuma, yabo bombi bananywane. Umuluzi-nyere wa mwami we'kisaka, agagendi yangwa imwa mwami we'mbembe. Kundu kwokwo, uyo muluzi-nyere atagamúvindagaza. Kiri na yishe, atagamúhasha. Uyo muluzi-nyere bo na yishe, bagatangwa mu bagoma kuguma na úwâli múyibiisiri kwo.

7 «“Ha nyuma kandi, mundu muguma wa mwi'kondo lyo'yo muluzi-nyere agayima. Mango ayima, agagendi teera abasirikaani ba mwami

we'mbembe, anayifunde mu kaaya kaage kazitire, anamúhime. ⁸ Ne'kyanya agataaha, agatwala imizimu, ne'migisi, ne'birugu ibikatulwa mu nooro, na ibikatulwa mu harija. Yibyo byoshi, anabitwale imbohe halinde mu kihugo kye'Miisiri. Uyo mwami we'kisaka, anahise imyaka migerwa atakiri mu gendi teera uyo wabo we'mbembe.

⁹ «“Uyo mwami we'mbembe agagendi teera uwabo we'kisaka, haliko yenyene agashubi galukira imwage.

¹⁰ «“Ha nyuma, abaana bo'yo mwami we'mbembe bagayibiika ibiringiini ukukunguza izibo. Bagakuumania ikizimya-izuuba kya'basirikaani, banakwire hooshi mu kihugo kye'kisaka. Ukukundula kwabo, kugaaba nga mwijulire, banagagike halinde na mu kaaya kazitire.

¹¹ «“Uyo mwami we'kisaka, agaraakara bweneene, anagendi lwisa uyo wabo we'mbembe. Kundu uyo mwami we'mbembe agakuumania abasirikaani bingi, haliko bagaahimwa naaho. ¹² Yabo basirikaani ba mwami we'mbembe, ikyanya bagatwalwa imbohe, mwami we'kisaka agatondeera ukuyihaya bweneene, anayite abandu binoono ne'binoono. Kundu kwokwo, atagagenderera ukukizi hima.

¹³ «“Uyo mwami we'mbembe, agakuumania abandi basirikaani bingi, ukuhima balya ba mbere. Ha nyuma lye'myaka migerwa, agashubi yija, akoli hiiti ikizimya-izuuba kya'basirikaani, banali ne'siribo zooshi. ¹⁴ Ku yikyo kyanya,

abandu bingi bagayihindulira uyo mwami we'kisaka. E Danyeri! Abandu balangi be'kihugo kyawe bagaahuna, nga kwo bidesirwi mu yaga mabone. Haliko batagaahima. ¹⁵ Haaho, mwami we'mbembe agayija, anazunguluke akaaya ákali mu langwa no'yo wabo. Abasirikaani baage banakagwate imbira, anatwale abandu baamwo imbohe. Yabo basirikaani be'kisaka, ikyanya bagateerwa, batagaahasha ukhangirira abaabo be'mbembe.

¹⁶ «“Uyo mugoma agakizi gira nga kwo aloziizi. Ndaanaye mundu úgakizi múbuza. Agayisikamya mu kihugo kiija kya'Bahisiraheeri, akoli hiiti ubushobozi bwo'kukishereeza. ¹⁷ Agayija ne'kizimya-izuuba kya'basirikaani, anayiji nywana ikihango no'yo mwami we'kisaka. Anamúheereze munyere wage, agendi yangwa, anabe ashungisiri kwo mango ayiji múteera, akamúhime. Haliko, yizo shungi zaage, ndaabyo zigamúgirira.

¹⁸ «“Ha nyuma, anateere agandi mahanga ágali ku ngombe ye'nyaaaja, anahime amingi gaago. Kinatume agayikangaata. Kundu kwokwo, ikirongoozi kiguma kya'basirikaani kigamúhima, halinde anagaluke ne'shoni. ¹⁹ Ha nyuma, uyo mwami we'mbembe agashubi galukira mu kihugo kyage, mu kaaya kaage kaz-itire. No'buzinda, anahimwe, halinde ubwami bwage bunasibe.

²⁰ «“Kwokwo, hanayime ugundi mwami. Uyo gundi, anatume umundu wage wo'kukizi genda agarambuliisa mu kihugo kyage kyoshi, gira akizi ba no'bulangashane. Si ha nyuma lye'siku

niniini, bagamúyita. Yulwo lufu lwage, luta-gaaba ku njira yo'mujina, kandi iri ku yi'zibo.

Umutwali mubi we'muga

²¹ «“Mwami úgayima ha nyuma lyage, agaaba kyagaza. Atagaanaba abusirwi mu baana ba mwami. Ku kyanya abandu batalangaliiri, agayiji gira igambi libi, anayihandalike mu kaaya ku bulyalya, ananyage ubwami. ²² Ikyanya agayijaga, agaminika akatundu ka'basirikaani. Kiri no'mugingi mukulu úkabiikwa ku kihango, naye agayitwa. ²³ Uyo mutwali mubi, agayinywaniisa na'bandu ba'mahanga mingi. Halikago kugaaba ku bulyalya. Kundu agaaba ali na'bandu baage bagerwa naaho, haliko agayiji ba kihagarusi. ²⁴ Ikyanya ibihugo bigale bigayiyuvwa kwo bali no'mutuula, lyo'yo mutwali mubi agagendi biteera. Na ngiisi byo agaagira, ndaaye mundu mu bashokuluza baage úkabihasha. Agashahula iminyago ku bagale, anakizi giheereza ibyegeera byage.

²⁵ «“Uyo mwami mubi agakuumania ikizimya-izuuba kya'basirikaani, halinde anayiyuvwe kwo akola ne'misi, anabe akaniziizi umutima, halinde anabe ibiringiini ukugendi teera mwami we'kisaka. Uyo mwami we'kisaka, naye agaaba ne'kizimya-izuuba kya'basirikaani, nabo banabe no'bukalage. Kundu kwokwo, mu kumúlwisagya, atagasikama. Mukuba, abaabo bagamúgirira igenya. ²⁶ Ee! Ngiisi bo bali mu shangiira ibyokulya багаagira mbu bamúyite. Abasirikaani baage, bagashaabuka. Na'bandi banayitwe mwi'zibo. ²⁷ Yabo baami bombi, ngiisi

muguma agalooza kwo'wabo alonge uruhombo. Kwokwo, ikyanya bagaaba baki bwatiiri kuguma ha kashasha, ngiisi muguma agakizi tonera uwabo buligo, halinde banakizi tebana. Kundu kwokwo, bagaaba ndaabyo baagira. Mukuba, ibye'mbeka keera bikashungikwa, bigaanaba.

²⁸ «“Uyo mwami we'mbembe agashubi galukira imwage, akoli hiiti akatundu ke'minyago. Si inzaliro zaage, zigaaba za kushereeza ikihango kyo Rurema akanywana na'bandu baage. Kwokwo, yikyo kihango, anagire mbu akihangirire, akabuli galukira mu kihugo kyage.

²⁹ «“Ku kyanya ikikwaniini, uyo mwami we'mbembe agashubi teera ikihugo kye'kisaka. Yikyo kiteero kyage, kitagaki ba nga kirya kya mbere. ³⁰ Mukuba, amashuba ukulyoka i Kitimu gagayiji mülwisa. Kwokwo, anagwatwe ne'kyoba kingi, anagaluke inyuma, akoli rakiiri, anashubi teera abandu ábakanywana ikihango na Rurema. Na ngiisi ábagakihongola, anabahembe.

³¹ «“Uyo mwami we'mbembe, abasirikaani baage bagayiji teera inyumba ya Rurema, banagiyulubaze. Kiri ni'tuulo lyo'kusiriiza lya ngiisi lusiku, yabo basirikaani bagalilahiza. Na yaho, banahayimangike Ikyagaza kyo'Bushereeze. ³² Balya ábakahongola ikihango, agakizi balyeryega, halinde banayije uluhande lwage. Haliko, ngiisi ábayiji Rurema wabo, bagasikama, banakizi múhaga.

³³ «“Ngiisi ábali bitegeereza, bagakizi hanuula abandu bingi. Kundu kwokwo, baguma

baabo bagaahisa ikyanya, bali mu yitwa ku ngooti, kandi iri bali mu kabulwa mu muliro. Abandi banagwatwe imbira, ne'bindu byabo binashahulwe. ³⁴ Ikyanya bagayitwa, banalonge ubutabaazi buniini. Na'bandi bandu bingi ábagabayibiika kwo, bagaaba balyalya. ³⁵ Abitegeereza baguma bagalibuzibwa. Kwokwo, lyo balonga ukuyerusibwa. Ee! Bagashukwa, halinde babe bazira kashembo, banabe bali beeru ku kyanya kye'mbeka. Yikyo kyanya, kiganayija ku kyanya kyakyo.

³⁶ «“Uyo mwami agakizi gira nga ngiisi kwo aloziizi. Agakizi yikuza, mu kudeta kwo ye himiri ngiisi íbiyimbwa ho, íbiri mu yikumbwa. Kiri na Rurema úli hi'gulu lya byoshi, agakizi mútuka, mu kukizi deta íbitali nga byo. Uyo mwami agakizi genduukirwa, halinde ku kyanya uburaakari bwa Rurema bugaaba keera bwakoleka. Mukuba, ngiisi íbikashungikwa, bikwaniini bikoleke. ³⁷ Uyo mwami atagatwaza imizimu ya bashokuluza baage. Kiri no'lya ya'bakazi bali mu siima, atagamútwaza. Ee! Ndaagwo muzimu gwo agatwaza. Si agakizi yikuza hi'gulu lyayo yoshi. ³⁸ Na ho angasimbaha iyo mizimu, agakizi simbaha byo ali mu yikumba mu kaaya kazitire. Ee! Kundu bashokuluza baage batâli kizi biyikumba. Haliko agakizi bitangira ituulo lye'nooro, na lye'harija, na'mabuye ágabekeyengiini, ne'bindi bihembo bye'kishingo. ³⁹ Na ku butabaazi bwa yibyo íbiri mu yikumbwa bye'mahanga, agakizi teera inzitiro ízikaniri. Na ngiisi ábagakizi yemeera kwo ali mwami, anabaheereze ulushaagwa bwe-

neene! Na mu kubahemba, agakizi bakojolera ku kihugo.

⁴⁰ «“Ku kyanya kye'mberuuka, mwami we'kisaka agagendi teera mwami we'mbembe. Uyo mwami we'mbembe, ikyanya agateerwa, agahulukaga mulindi nga kihuhuuta. Anakoleese amagaare gi'zibo, na'basirikaani ábali mu gendera ku fwarasi, na'mashuba mingi bweneene! Agateera ibihugo bingi, anakizi bilenga mwo nga mwijulire. ⁴¹ Kiri ne'kihugo kye'Hisiraheeri, kundu kiri no'bulangashane, nakyo agagendi kiteera. Haliko, ikihugo kye'Hedoomu kigakizibwa mu maboko gaage, kuguma na kye'Mohabu, no'luhande luhamu lwe'kihugo kye'mwa Hamooni.

⁴² «“Ikyanya agateeraga yibyho bihugo, ikihugo kye'Miisiri kitagafuuka. ⁴³ Agagendi nyaga inooro ne'harija mu bihinda, kuguma ne'bindi bindu bye'kishingo. Kiri na'bandu be'Libiya, na'be'Hendyopiya, bagamúkolera.

⁴⁴ «“Haliko, ikyanya agalonga imishahu ukulyoka isheere ne'mbembe, haaho lyo agakan-guka! Kinatume agayimuka akoli rakiiri, anagendi shereeza abandu bingi bweneene. ⁴⁵ Agayimanga ha kati ke'nyaaaja, no'mugazi mweru úguli no'bulangashane. Hanali ho agashinga amaheema gaage ge'kyami. Kundu kwokwo, agaaba akoli hisiri ku mbeka yage. Ndaanaye úgamútabaala.”»

12

Ikyanya kyo'kuheza

¹ «Ulya úli nga mundu anashubi mbwira kwokuno: “Ku yikyo kyanya, umuganda mukulu Mikaheeri* agayija. Ye nali mulaazi wa'bandu baawe. Mu yizo siku, hagaaba ikyanya kya'kahenabwera bweneene! Hatanazindi boneka akahenabwera mwene yako kushaagira ku milala mitaazi ya hano mu kihugo. Kundu kwokwo, ku yikyo kyanya, abandu baawe bo maziina gaabo gakola mayandike mu kitaabo kyo'bulamu kya Rurema, booshi bagakizibwa.

² «“Mu bandu keera ábakafwa, banakoli zisiriwi, abingi baabo bagazuuka. Baguma, banalonge ukulama imyaka ne'myakuula! Halikago, abandi banateezibwe ishoni, iri banateteerwa imyaka ne'myakuula. ³ Abitegeereza bagakizi langashana nga íbiri kwi'gulu. Na ábâli kizi yerekeza abandi kwo bagire íbikwaniini, nabo bagakizi langashana nga ndonde, halinde imyaka ne'myakuula!

⁴ «“E Danyeri! Yaga magambo go'buleevi, bube bumbishwa. Ikitaabo kyago, ukibungirize, unakibiike kwe'nungu, halinde ukuhisa ku lusiku lwe'mberuuka. Kundu kwokwo, abandu bingi bagakizi yikabula iyo munda ne'yo munda, gira bagendi looza ubumenyi úbukiri mwo.”

⁵ «Ha nyuma, nanalangiiza, nanabona abandi bandu babiri bayimaaziri ku bikombo byo'lwiji. Muguma, âli yimaaziri i kajabo, no'gundi akandi. ⁶ No'lya nga mundu úyambiiti imirondo ye'kitaani âli koli yimaaziri ha lugulu lyo'lwiji. Nanamúbuuzi: “Yaga magambo ágateeziri ikyoba, tugaahisa ikihe kiki, halinde gakoleke?”

* **12:1** 12.1 Bwigule 12.7.

⁷ «Ulya mundu analengeza amaboko gombi hi'gulu. Lyeryo, nanayuwwa agweti agabiika indahiro kwi'ziina lyo'lya úyamiri ho, ti: “Yago makuba, gagaamala imyaka ishata ne'myezi ndatu. Ne'kyanya imisi ya'bandu ba Rurema igaamala, lyo byoshi bigaaba keera byakoleka.”

⁸ «Yago magambo, kundu n'gagayuwwa, halikago ndakagasobanukirwa. Kyanatuma ngashubi múbuuza: “E nahamwitu! Yibi byoshi, ukuheza kwabyo kugaaba kuti?”

⁹ «Naye, ti: “E Danyeri! Uyigenderage! Mukuba, yaga magambo, buli bumbishwa, ganakoli shwesirwi ne'nungu, halinde ukuhisa ku lusiku lwe'mberuuka. ¹⁰ Abandu bingi bagayeruusibwa, halinde batanabe na'kashembo, banabe bakola beeru. Si banangora-mabi boohe, bagagenderera ukukizi bihuuka. Mu kati kaabo, ndaaye úgakizi sobanukirwa. Si abitegeereza boohe, bagasobanukirwa.

¹¹ «“Liryá ituulo lya ngiisi lusiku, ligashereezibwa. Na ha nyuma lye'siku kihumbi na magana gabiri na makumi galimwenda, kirya kyagaza kyo'kushereeza kinabe kyayimangikwa. ¹² Buhiirwa imwa ngiisi ábagalindirira, halinde mu siku kihumbi na magana gashatu na makumi gashatu na zitaanu.

¹³ «“E Danyeri! Wehe, uyame uli mwemeera halinde ukufwa. Mukuba, ugatee luhuuka. Na mango ikihe kyahikaga, ugazuuka, unagendi yakiira ikihembo kyo ubikiirwi.”»

**Ibibiriya: Igambo Iya Rurema mu ndeto
ye'kifuliiru
Fuliiru: Ibibiriya: Igambo Iya Rurema mu ndeto
ye'kifuliiru (Bible)**

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Fuliiru

Contributor: SIL International (in Africa)

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Feb 2023 from source files
dated 29 Jan 2022

871cddeb-c358-58e1-a46a-1b6006a51f3b